ԺԲ· ՏԱՐԻ 3302 (Ն· Տ·) 20 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1895 8 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1895 25 ՇԱՊԱՆ 1312 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعليه غلطه‌ده آره‌ولك غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան դահեկան արծաթ	150
» » Վեցամսեայ » »	75
» » Եռամսեայ » »	40
Օտար երկիրներէ Տարեկան Ֆրանք	56
» » Վեցամսեայ »	28
Ընտիր թուղթի վրայ մասնաւոր տպագր. Տարեկան Օսմ. Ոսկի	2
Գաւառաց թղթատարի ծախքը միօրինակ Ղրուշ	50

Խմբագրութեանս ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

ԵՒՐՈՊԱՅԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ

Հովը ժամանակէ մը ի վեր հակառակ կը փչէ առեւտրական հրապարակին ընդհանրապէս, և արմտիքի ու մանիֆաթուրայի հրապարակներուն մասնաւորապէս։ Անցած շաբթուան կացութիւնը բաղդատութեան ո՛չ մէկ մխիթարական եզր կը ցուցնէր նախընթաց շաբթուան հետ. և կրնանք մինչեւ իսկ ըսել թէ գործերը յոռեգոյն ընթացքի մը կը հետեւէին։ Գործատուներու նուազելովը, գործարանք մէկ կողմէն իրենց դռները կը փակէին, և միւս կողմէն անգործ բանուորներու թիւը հետզհետէ կը ստուարանայ, նոր խնդիրներ ստեղծելով խորհրդարանին։

Գուցէ մտքերու վրայ չար տպաւորութիւն չըթողլու համար էր որ ելմտական վարչութեան քարտուղարը խորհրդարանի մէկ նիստին մէջ ի պաշտօնէ յայտարարեց որ Մեծն Բրիտանիոյ մէջ բամպակեղէններու սպառումը և այդ ճիւղին գործածուած բանուորներու թիւը տարուէ տարի կը շատնայ։ Լրագիրք միահամուռ կը հերքեն այս յայտարարութիւնը, առարկելով թէ ո՛չ մէկ պաշտօնական կամ անպաշտօն վիճակագիր այդպիսի առաւելութիւն մը ցոյց կուտայ։ Ընդհակառակը, վերջին չորս տարիները մանաւանդ, բամպակի սպառումը ո՛չ միայն չէ աւելցած Անգլիոյ մէջ՝ այլ և տարուէ տարի սկսած է աստիճանաբար նուազիլ. մինչ ուրիշ երկիրներու և մասնաւորապէս Ամերիկայի մէջ՝ ասոր հակառակը պատահած է։ Հետեւեալ թիւերը կը պարզեն իրերու վիճակը.

1890ին	1,656,391,930	լիպրա բամպակ
1891ին	1,669,937,140	» »
1892ին	1,523,084,610	» »
1893ին	1,482,664,340	» »
1894ին	1,613,373,940	» »

Վերջին տարւոյն մէջ տեսնուած առաւելութիւնը առերեւոյթ է լոկ, որովհետեւ 1893 տարին հռչակաւոր հանդիսացաւ ճախարակներու անգործութեամբ՝ բանուորական ծանօթ վէճերուն առթիւ. և այդ տարուան ընթացքին մէջ հաւաքուած գործերը բարդուեցան յաջորդ տարւոյն վրայ. այնպէս որ 1893 և 1894 տարիներու միջին սպառումը գտնելու համար՝ աւելի ուղիղ պիտի ըլլայ երկու տարուան սպառումը գումարել և երկուքով բաժնել։

Եթէ գործերը այսպէս շարունակեն՝ երկիւղ կայ որ 1895 տարւոյ հաւաքական սպառումը անհամեմատ աւելի վար ըլլայ քան թէ նախորդ տարիներունը, թէպէտ այս տարի բանուորական խնդիր չկայ։

Կրկնութիւններէ խուսելով, չենք ուզեր նոյն պարբերութիւնները ամէն շաբթու յիշել մանիֆաթուրայի և մանածի հրապարակներու մասին։ Կը բաւէ ըսել որ, թէ մին թէ միւսը շատ հեռու էին ոգեւորուած գործառնութիւններ վայելելէ։ Նոյն տարտամ, նոյն անկերպարան և յուսահատեցուցիչ վիճակը ամենուրեք։ Յանձնարարութեանց գրեթէ բացարձակ բացակայութիւն, անոնց յանձնարարութեանց համար շատ անյաստատ պայմաններով և չափազանց աժան գիներով առաջարկներ և փոխադարձ մերժումներ. Նոյն իսկ ամենէն անձուկ գրութեան մէջ գտնուողները՝ եղած յանձնարարութիւնները մերժելու տխուր հարկին մէջ կը գտնուին այսօր, սա տարրական պատճառաւ որ այդ յանձնարարութեանց կրկնման հիմակ անընդունելի պայմաններ և անհանդուրժելի գիներ։ Ցանկանք վերջ ի վերջոյ ո՛ւր պիտի յանգի այս վհատեցուցիչ անգործութիւնը։

* *

Ցորենի գները թէպէտ նոր անկում չեն կրած, բայց հրապարակը նշանակելի գործունէութիւն մը ցոյց չի տար և Լա Բլաթայի պաշարը հետզհետէ կ՚աւելնայ։ Աւասիկ անցած շաբթուան գները.

Հարաւ. Աւստրալիա	23 շիլին 6 բէնս
Ազիմա	22 շ. 6 բէնս
Քալիֆօրնիա	23 շ. 9 »
Վիքթօրիա	24 շ. 6 »
Լա Բլաթա	21 շ. 4½ — 21 շ. 6

Սեւծովեան ցորեններու հրապարակը հաստատուն է և անուանապէս անփոփոխ։ Անցած շաբթուան գները հետեւեալներն են.

Կալաց-Իբրայիլ	20 շ. 10½ բ.—21 շ.
Նովօրոսիսք	19 շ. 6
Բօթի	19 շ. 3
Լա Բլաթա	18 շ.

Ամերիկեան խառն տեսակ 19 շիլին։

Գարիի գները հաստատուն են, բաւական գործեր եղան։ Նիքոլայեֆի տեսակը կը ծախուի 13 շիլինի, նոյն գինն ունին Օտեսայի և Եւպատորիի տեսակները։ Նովօրոսիսքի և Սեւաստաբոլի տեսակները կը ծախուին 12 շիլին 9 բէնսի։

Շաքարի հրապարակը դանդաղ կ՚ընթանայ։ Ճակնդեղի շաքարը խիստ քիչ ըլլալով, եղեգնաշաքարին ալ, անոր նայելով, անկումներ կրեց, և շաբթուան ընթացքին մէջ երկու տեսակին վրայ ալ եղած գործառնութիւնք աննշան անցան։ Թէպէտ վաճառողք գներու մասին չընդդիմացան, բայց սպառողներու կողմէն եռանդ ցոյց չը տրուեցաւ. Հազիւ 4000 պարկ հրապարակ հանուեցաւ և 7 շ. 9 բէնսէն մինչեւ 8 շիլին 3 բէնսի կրցաւ ծախուիլ։

Սուրճի հրապարակն ալ հանդարտ կը մնայ և գները անկում կրած են։ Ռիօ տի Ժանէյրօ տեսակը 69 շ. 6 բէնսէն մինչեւ 70 շիլինի կը ծախուի։

Բրինձի գինն է 5 շիլին 3 բէնս։

Կոպէքի գինը քիչ մը հաստատ է. օսմանեան տեսակին 464 լիպրան 39 շիլինի կը ծախուի։

Ալիւրի հրապարակն ալ անգործ կը մնայ։ Սակօք տեսակին գինն է 7 շիլինէն մինչեւ 7 շիլին 3 բէնս. իսկ Թաքիօտան բոլորովին հանդարտ է և գներն՝ անուանական։

Կանեփի գինը հաստատ է և կը ծախուի 21 շիլին 6 բէնսէն մինչեւ 22 շիլինի։

Կտաւատի հրապարակը թոյլ է և մէկ մի հէնտըրտ-ուէյթը կը ծախուի 17 շիլին 9 բէնսէն մինչեւ 18 շիլին։

Խէժի (զամխ) հրապարակն ալս տկար է. հէնտըրտ-ուէյթը 115 շիլինի կը ծախուի։

Թէյի վրայ բաւական գործ եղաւ անցած շաբթու։ Հնդկական թէյէն 16,400 սնտուկ ծախուեցաւ, տեսակին համեմատ 7½էն մինչեւ 11½ բէնսի։

Մետաղներու հրապարակը բաւական վիճակ մը ցոյց չի տար, և գները, աննշան փոփոխութիւններով, նոյնը կը մնան։

Երկաթի ֆլիվլենտեան թիւ 3 C M B ձուլածոները կը ծախուին 34 շիլին 6½ բէնսի. իսկ Կլասկոյի գիներն են 41 շիլին 6½ բէնս՝ կանխիկ վճարելի, և 41 շիլին 8 բէնսի՝ միամսեայ պայմանաժամով։

Պղնձի վրայ աննշան գործեր միայն. Թերթերը կը ծախուին 50 անգլ. ոսկի, և բուրակները՝ 53։

Անագի հրապարակը թոյլ է և գներն անփոփոխ։ 66 անգլ. ոսկիէն՝ պզտիկ գործեր։

Կապարի վրայ գործ չկայ։ Անգլիական տեսակին գինն է 9 անգլ. ոսկի 12 շիլին 6 բէնս. իսկ սպանիական տեսակինը՝ 9 անգլ. ոսկի 10 շիլինէն սկսեալ մինչեւ 9 անգլ. ոսկի 11 շիլին 3 բէնս։

Միւս մետաղներուն վրայ չխօսուիր և գները անփոփոխ կը մնան։

ՊՐՕԹԸՐ

ՎԱՐՊԵՏ-ՏՈՒՏՈՒԻ ՊԱՏԿԵՐ ՄԸ

Արեւելեան-Մամուլի Խմբագիր-Տնօրէնն սկսած է հրատարակել իր Ցուցագիրը, Փետրուար 1 թիւին մէջ, ուր Մամուլեան Էֆէնտի կը պատմէ իր «մանկական օրերը», կը գտնենք կենդանի պատկեր մը հին-վարպետ տուտուներու որոնց գաւազանին, նոյնուածքին ու բիրտ ձեռքին տակ խանձուած է մեր հին սերունդներու մանկութիւնը։

Այս միջոցիս, ուր վարժուհիներու կիրակնօրեայ վարժարանի հանդէսին առթիւ անգամ մը եւս շեշտուեցաւ մանկապարտէզներու օգտակարութիւնը, շահեկան կը համարինք արտատպել յարգելի գրագէտին յիշատակներու այդ մասը, որ ազդու հակապատկեր մը կը ներկայացնէ Ֆրէօպէլեան գրութեամբ տրուած նախակրթութեան հանդէպ։

Քանի՜ ցնծալի է մանկային այս տարիքն՝ ուր բոլոր բնութիւնը միշտ գեղածիծաղ, երկինք միշտ անամպ, բոլորտիքը շքեղ էակներ, մարդ ու կենդանի, անվնաս ու անմեղ զուարճալի կ՚երեւին, և մայրական ծոցը դրախտ մ՚ուր սիրտը կը յուսայ հանգչիլ յաւիտենական երջանկութեամբ։ Բայց այդ պայծառ ժամերը վերջ առին երբ օր մ՚ըսին զիս վարժարան դնելու։ Եւ ինչո՞ւ—քան սարսռեցուցիչ։ Մտքէս չէր անցներ, որ կային աւելի բնական, աւելի սիրուն, աւելի հրապուրելի հրահանգիչներ մանկան մը համար քան խաղերը—վազվզուք, ոստոստումներ, ծեծկռտուք, աղաղակներ և դալար հողին վրայ թաւալումը—Ալ ժամանակն է որ վարժատուն երթաս, գիր խելք սորվիս, մեծ պէս մարդ ըլլաս անձնա՛, Հիմիկ է որ օրն ի բուն խաղալն ու տունը խառն-ի-խուռն դարձնելն։ Ի՜նչպէս անուշ մուշկ պիտի հասնիս, երբ վարպետէն գաս, զաւակս, հանդարտ ու խելօքիկ եւ ամենուն ձեռքը պագնես։ Խաչ հանէ երեսդ և վաղը կանուխ ելիր որ իրկեմ քեզ Ելմաս տուտուին, մեր բարի դրացի կնկան տունը, ուր քեզի պէս մանկիկներ պիտի գտնես և անոնց հետ ուրախ զուարթ պիտի գրես կարդաս։»

Մօրս այս խօսքերը՝ սրտիս դող և արցունք բերին աչքիս,—Ես, մայրիկ, խելօք կը նստիմ տունը, կը մրմռայի, լաւ կը հանեմ աղա և քեզ կը պագնեմ, բայց վարպետ չեմ երթար։» Եւ մօրս վիզէն կը պլլէի հեծկլտալով։ Բայց ամեն աղերս ու լաց անօգուտ եղան։ Կեանքի առաջին քայլն էր որ պիտի առնէի, տխուր քայլ՝ որ կարծես սեւ բիծ մը դնեց սրտիս մէջ։ Ելմաս տուտուն ճիւաղի, պառաւ-կախարդի պէս բան մը կ՚երեւէր աչքիս, մայրիկիս ատեն ատեն պատմած հէքեաթներուն նման։ Տակաւին սրտիս տանջարան չգացած՝ մի քանի գիշեր երազիս մէջ կը տեսնէի ահեղ պատկեր մը և սարսռալով կ՚արթննայի—խաւար կարմիր դէմք մը, դուրս ցցուած հաւկիթի պէս դեղին աչքեր, տանձի պէս քիթ մը, լայն բերան մը որմէ մուխ կ՚ելնէր, երկայն սուր ակռաներ և ճանկաւոր թաթեր տղաց ականջները կրտրելու համար։ Սոսկալի, իրական ճգնաժամն քանի կը մօտենար՝ գլխուս մէջ մտքեր ինչպէս ճանճեր կը բզզային։ Հացէ ու ջրէ կտրուեցայ։ Իրօք հիւանդ էի. ծնողքս անգամ չէին զգար իմ ցաւս։ Ինչ անգթութիւն։

Չարագուշակ օրը կը հասնի։ Դրացիներս շաքարով կը լեցնեն ու երեսներս պաչելով կը լուան, և զիս վարպետ կը տանին։ Փոքրիկ ու գողգոջուն կ՚ելնեմ Ելմաս տուտուին առջեւ։ Տարեց, վիթխարի կին մը, որ կիսովին տոպրակի մը պէս կծկուած, գլուխը սեւ քօղ մը, ծռած էր ծողաձեւ գործիքի մը վրայ, որու վերին շիտակ ծայրէն գլանէն վար եռանկիւնի ձեւով լարուած էին այլագոյն թելեր։ Չուլհակի գործանակ մ՚էր։ Երկու ձեռները թեւմամբ ու արագ արագ ասեղնի մը տակէն անցընելով աջ ու ձախ կը շարժէին, ու ոտքով փայտ մը կը կոխէր։ Իսկ երկու ոտներ տախտակին ստորոտն կը ցատկոտէին՝ ինքնաշարժ քակալի նման։ Պահ մը դադար կ՚առնէ գործանակն, Ելմաս տուտուն կը թողու կծիկն, ապա կը հանէ ակնոցն ու բթամ աչքով ու խնդալով երեսիս մը կ՚ընդունի զիս։—Բարի եկար, զաւակս,— ըսելով, և երկու ուրիշ աշակերտներու մօտ՝ Քիւրքըփի մը վրայ ծալապատիկ կը նստեցնէ։ Աչքերս խոշոր բացած՝ ապուշ կը նայիմ վարպետ տուտուին դէմքը, որու վրայ այնքան վախնալիք նշան մը չեմ տեսներ։ Այսպէս ամիսներ կը շարունակեմ աշակերտութիւնս յարանջելով՝ բազմոցին վրայ անշարժ, առանց գրի, թղթի երես տեսնելու և լոկ մի քանի ձեւեր, քայլեր և գործեր սորվելով—այսէ ձեռները խաչաձեւ դնել կուրծքի վրայ, աչքերը անկիւն կէտի մը վրայ՝ չղնալու չափ, կարծուած հնչել երբ ելլելը խօսուէին, վարպետ տուտուին ուտելիք բերել, թաղարները ջրել, այլ և այլ ամանները թափել, և երբեմն զիմամբ կոտրել, փոխարէն կամիծ ուտելով, գործանակին յաւերժական աղեղն ու կոնքն ու կրինջը լսել, իսկ երկար տաղ օրերն՝ խնդրել մեր ընկերներուն հետ կսկծիմ բացուիլ, մանաւանդ երբ Ելմաս տուտուն թմրէր և գլուխն կտաւի գլանին դրած խորկար վերէն ու վարէն։ Ահա այն ատեն իբրեւ մկնկներ որ ծակերէն դուրս կ՚ելնեն՝ կատուն քնացած տեսնելով, կը ցատկէինք մեր տեղէն և ամեն կողմ խենթի պէս կը դրոշէինք՝ բաւական զգեստն ընելով։ Սրճամանին մէջ թեփ նետել, շաքարն աղով խառնել, բարձերը հողով լեցնել, քթատուփին մէջ պղպեղ ցանել, այնպիսի քէն ու ոխի խաղեր էին, զոր շատ անգամ մեզ տրուած չոր հացով ու մանր մանր պատիժներով կը քաւէինք։ Սակայն փոթորիկն մեծը կը պըթի օր մ՚երբ ընկերներուս հետ խօսքը մէկ ընելով՝ մկրատ մը կ՚առնենք և, առանց ընդունելու մեր գործին ծանրութիւնը, կ՚երթանք Ելմաս տուտուին իր անգին նուագարաններ կարէր էր, և իր գործած կտաւին թելերէն մի քանի հատ կը կտրենք։ Ապա սուսիկ փուսիկ մեր տեղը կը դառնանք և քարէ արձանի պէս կը նստինք անշարժ։ Ելմաս տուտուն որ կ՚արթննայ և կ՚կոցը քշելով կը տեսնէ որ չասահեր այլ վար կ՚իյնայ, ոսկեայ աղաղակ մը կ՚արձակէ, և ակնոցը կը թափ քթէն կ՚երթայ ծեր թելերուն կը մօտի։ Ապա փըրփըրալով կը հարցնէ թէ՝ ո՞վ կտրեց իր կըտաւին թելերը։ Պահ մը խորհուրդ երեսի կը նայինք շլմորած, վերջը կատուին՝ կը դարձնենք մեր ակնարկն որ հեռուէն թաթիկները կը լզէր, փարպեսին ցաւելու եւ բեաքէն զառ՝ որ և է տեղ մը նայելու պէտքն զգալով, որ մի գուցէ խնդանք, բայց մի ընկերս, ամենուն մը ծեծագաւեր, կը յանդգնի շրթերը շարժել և Ելմաս տուտուին բարկութեան կրակն աւելի հըրահրելու—Անպիտան, անզգամ, լակոտ, դու ես որ կը ծաղրես, դու ըրած պիտի ըլլաս այս չարութիւնը։ Ի՛նչ թխկիկներ են որ բերիր գլխաս, կը գոչայ և կը ցատկէ փայտ մը կ՚առնէ որ խեղճ տղեկն լաւ մը ծեծէ։ Ամենքս լեղապատառ կ՚սկսինք սուր ճիչեր արձակել, այնպէս որ դրացիներն ետեւէ ետեւ—Բա՛, ի՞նչ եղեր է Ելմաս տուտուին ըսելով կը վազեն և ընկերոջ ձեռքէն կը կորզեն։ Իսկ զիս փախած մարդն կը գտնեն գետնին։ Տուն կը տանին զիս անշունչ. դեղ ու դարման կ՚ընեն որ սթափիմ, սակայն ես ոչ միայն կորուսեր էի իմ առջի մանկական զուարթութիւնս ու աշխոյժս, ոչ միայն կ՚զգայի որ միտքս թմրեր էր մարմնոյս հետ, կերպ մ՚ապշութիւն եկած էր վրաս, Ելմաս տուտուին պատկերն՝ այլ և սուր ձայն մը, սոսկալի մը, դաժան դէմք մը մարմրոյր կը կրկէր ինծ, և սաէպ զիս շնչասպառ կը գտնէին։ Մայրիկս վստահ՝ կ՚ամփոփէ այն որն որ զիս իմէ հեռացուց, և վերջապէս կ՚նոր օղակ մը, հմայիլի նման, կախելով՝ ուխտ կ՚ընէ Մեհէձինի Ս. Սարգսին տանիքը զիս և օղակն իմ ցաւիս հետ անոր նուիրել։ Ուխտը կը կատարուի, բայց կը գրանեմ, և ես այն ատեն կը սկսիմ մոռնալ և տարօրինակ գտնել որ սուրբերն ալ՝ բըժշկներուն պէս, վարձ չեն մերժեր։

Այսպէս եօթ ութ տարի ուղեղս սըպիտակ թուղթի պէս կոյս մնաց, թէեւ սիրտս միշտ զգայուն էր, երբ հայրս կ՚որոշէ զիս քաղքիս Ս. Մեսրոպեան վարժարանը դնել, ուր եօթ տարի և վեր Անդրէաս մեծ վարժապետն սկսած էր դասաւանդել և մեծ անուն հանել։ Սակայն այս փոփոխ անկատար կը մնայ և սոսկալի նոր պատուհասի մը՝ ժանտախտն՝ բոլոր քաղքին մէջ ահ ու սարսափ ու ամայութիւն ձգելով՝ մեզ եւս ընտանեօք տարագութեան, նեղութեան և այլ և այլ արկածներու կը մատնէ, մատնելով և մեր հանգստաւէտ վիճակն անստուգութեան։

* * *

Ֆրանսական օրագրութեան նիւթական վիճակին վրայ քիչ շատ գաղափար մը կուտայ հետեւեալ հաշիւը։

Ֆիկառօի բաժնետիրաց ընկերութեան ժողովը անցեալ կիրակի իր տարեկան գումարումն ունենալով, վաւերացուցեր է 1894 շրջանի հաշիւները և ամեն մի բաժնեթուղթի վրայ 15 ֆր. շահաբաժինի վճարում մը ընել որոշեր է, որով այդ շրջանի շահաբաժինը կը բարձրանայ 65 ֆրի։ Ներկայ տարւոյ հաշւոյն փոխանցուեր է 34,509 ֆր. գումար մը։

Վարչական խորհուրդին տեղեկագիրը կը ցուցնէ թէ 1894 տարւոյն մէջ Ֆիկառօի շահը եղած է 1,721,298 ֆրանք։

Ամերիկայի, Ֆրանսայի, Անգլիոյ, և անտարակոյս ուրիշ երկիրներու մէջ ալ կը գտնուին շան եւ կատուի հիւանդանոցներ, ուր իրենց տէրերուն սիրելի կենդանիները կը խնամուին հիւանդութեան եւ ծերութեան ժամանակ, կամ երբ զանոնք հոգացող անձինք չեն մնար։ Բայց ցարդ չընկնուիր ձիերու յատուկ հիւանդանոց, բաց ի այնպիսի տեղերէ կամ շէնքերէ ուր ծեր կամ անկարողացած ձիեր կը դրուին ծախուելու՝ իրենց համար վճարուած բաւական բարձր գնով։

Եւ սակայն հիմա Անգլիոյ մէջ կարեւոր ընկերութիւն մը կազմուած է որ նպատակ ունի ծեր և անկար ձիերու համար պատսպարան մը պատրաստել։ Փորթլէնտի Դուքսն է նախագահը սոյն ընկերութեան որ ստորագրեալ տասը հազար անգլ. ոսկի դրամագլուխ ունի։

Ընկերութեան հիմնուելուն պատճառն է սա իրողութիւնը որ մինչ ձի մը բնական վիճակին մէջ մինչեւ երեսուն-երեսունհինգ տարի պէտք է ապրի, միայն քիչ ձիեր կը հասնին այս տարիքին, վասնզի իրենց անկման տարիներուն մէջ չարաչար և անգթութեամբ կը գործածուին։

Ընկերութեան անդամները կ՚առաջարկեն ձեռք բերել ընդարձակ ագարակ մը, հանգստաւէտ ախոռանոցներով և ընտիր արօտներով, ուր իրենց ստացուածք եղող ձիերուն եւ ուրիշներու ալ, զորս կարելի է հաւաքել հոն, վերջին տասը տարիները անցընել տան միայն այնպիսի աշխատութեամբ որ բոլորովին օգտակար է անոնց համար։

Այս շարժումը անուղղակի կերպով արդիւնք է փոքրիկ գիրքի մը որ այժմ իրաւամբ հռչակ հանած է և կը կոչուի «Սեւ գեղեցկութիւն»։ Այս գրքոյկը կը ցուցնէ թէ ձի մը ի՛նչպէս թերեւս աղեկ կը գործածուի իր մատաղ տարիներուն մէջ, երբեւ կարգի ձի ունեցած արժէքին համար, և յետոյ քանի՛ տէր անոր անդամները կը փոխեն տարիքին աւելնալովը, դժուարին աշխատութիւններու և չարաչար կը գործածուի, մինչեւ որ մեռնի։

Շատ մեծ անիրաւութիւն կը թուի ձի մը դիւրին աշխատութիւններու գործածել անոր հուժկու տարիքին մէջ եւ ամենէն դժուարին աշխատութիւնները անոր ծերութեան ժամանակ։ Բարեբաղդաբար կը գտնուին շատեր որ ձիուն իր հուժկու տարիքին մէջ մատուցած ծառայութիւններուն արժէքը ճանչնալով եւ չուզելով որ նա ծերութեան տարիքին մէջ անցնի անգութ անձանց ձեռքը, փափկութեամբ կը խնամեն զայն ծերութեան ատենը։

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (41)

ԷՔԹՕՐ ՄԱԼՕ

ԸՆՏԱՆԵՕՔ

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿԱԴԵՄԻԷՆ ՊՍԱԿՈՒԱԾ

ՀԱՏՈՐ Բ.

ԺԳ.

Եթէ Ռօզալի ճաշերէններու որոշուաթեան առաջիկայ բացման վրայ միայն խօսած ըլլար, Բերրին այդ սպառնալից վըտանգին ազդեցութեան տակ մնացած պիտի ըլլար, բայց Պ. Պանտրի հիւանդութեանը և Մոնպլէզօի թարգմանութեանց վրայ ըսածը կը փոփոխէր այս տպաւորութիւնը։

Այո, գեղեցիկ էր իր կղզին, և ճշմարիտ աղէտ մը պիտի ըլլար անկէ հեռանալը. բայց չհեռանալով անկէ չպիտի մոռնար, և նոյն իսկ կ՚երեւար թէ երբեք չպիտի մոռնար այն նպատակին զոր մայրն իրեն ցուցուցած էր և զոր հետապնդելու էր։ Քանի որ առիթ մը կը ներկայանար իրեն օգտակար ըլլալու Պանտրին և Մոնպլէզօին, այս կերպով յարաբերութիւններ կունենար որք թերեւս իր առջեւ բանային դռներ, որոցմէ ապագային կարենար ներս մտնել. և այս նկատում ուրիշ ամեն նկատումներէ գերադաս համարելու էր, նոյն իսկ իր կղզիէն հեռանալու վիշտէն. բոյներ մերկացնելու, ձուկեր որսալու, ծաղիկներ քաղելու, թռչնոց երգեր մտիկ ընելու, ճաշիկներ տալու խաղին համար չէր որ կրեր էր իր վշտագին ուղեւորութեան խոնջէնքն ու թշուառութիւնները։

Երկուշաբթի օրը, ինչպէս որոշուած էր Ռօզալիին հետ, յորեկուան դադարին անցաւ մայր Ֆրանսուազի տան առջեւէն, որպէսզի Մոնպլէզօի տրամադրութեան ներքեւ մնայ, եթէ անիկա պէտք ունենար իրեն. բայց Ռօզալի եկաւ ըսաւ թէ որովհետեւ երկուշաբթի օրը նամակ չէր գար Անգլիայէն, առտուն թարգմանութիւններ չը կային ըլլալիք. թերեւս յաջորդ օրը գտնուէին։

Եւ Բերրին գործարան դառնալով վերսկսած էր իր աշխատութեանը, երբ, ժամը երկուքէն քանի մը վայրկեան առաջ, Լա Բիլ կանչեց զայն անցնելու պահուն։

—Շուտով գրասենեակ գնա։

—Ի՞նչ ընելու համար։

—Ես ի՞նչ գիտնամ. ինծի ըսին որ գրասենեակ դրկեմ քեզի, գնա՛։

Բերրին ուրիշ բան չհարցուց, նախ վասնզի անօգուտ էր Լա Բիլին հարցափորձելը, յետոյ որովհետեւ իմէ խնդրուածին վրայ տարակոյս ունէր. սակայն, չէր հասկնար որ, եթէ խնդիրը Մոնպլէզօին հետ աշխատելու վրայ էր դժուարին թարգմանութեան մը համար, ինչո՞ւ գրասենեակ կը կանչուէր ուր ամեն մարդ կրնար տեսնել զինք և հետեւաբար իմանալ թէ պէտք ունէին իրեն։

Վերնադաւթակին բարձրէն Թալուէլ, որ անոր գալը կը դիտէր, կանչեց.

—Հոս եկուր։

Աղջիկը աշխուժով վեր ելաւ վերնադաւթակին աստիճաններէն։

—Դո՞ւն ես անգլիերէն խօսողը, հարցուց տնօրէնը. առանց սպասելու պատասխանի։

—Մայրս անգլիացի էր։

—Եւ ֆրանսերէ՞նը։ Շեշտ չունիս։

—Հայրս ֆրանսացի էր։

—Ուրեմն երկու լեզուները կը խօսի՞ս։

—Այո, պարոն։

—Լաւ։ Սէն-Բիբուա պիտի երթաս, ուր Պ. Վիւլֆրան պէտք ունի քեզ։

Այս անունը լսելով փոքր աղջիկը անանկ զարմացում մը յայտնեց որ տնօրէնը բարկացաւ.

—Ապո՞ւշ ես։

Արդէն ինքզինքին եկած էր և իր զարմանքը բացատրելու համար պատասխան մը գտած։

—Սէն-Բիբուաին ուր ըլլալը չեմ գիտեր։

—Կառքով պիտի տանին քեզ, ուստի չպիտի կորսուիս։

Եւ վերնադաւթակէն կանչեց,

—Կիյեօմ։

Պ. Վիւլֆրանի կառքը, որուն կենալը տեսած էր Բերրին գրասենեակներուն առջեւ, մօտեցաւ։

—Ահա աղջիկը, ըսաւ Թալուէլ, կրնաք Պ. Վիւլֆրանի տանիլ զինք, և շուտո՛վ, այնպէս չէ՞։

Բերրին արդէն իջած էր վերնադաւթակէն, և Կիյեօմին քովը պիտի ելլար, բայց տնօրէնը կեցուց զայն ձեռքի նշանով մը.

—Հոն չէ, ըսաւ, ետին։

Արդարեւ ետին մէկ հոգինոց փոքր աթոռ մը կը գտնուէր. հոն ելաւ Բերրին ու կառքը սրարշաւ մեկնեցաւ։

Երբ գիւղէն դուրս ելան, Կիյեօմ, առանց մեղմացնելու ձիուն ընթացքը, Բերրինի դարձաւ.

—Իրա՞ւ է որ անգլիերէն գիտէք, հարցուց։

—Այո։

—Վարպետին հաճոյք պատճառելու բախտը պիտի ունենաք։

Բերրին սիրտ ըրաւ հարցում մը ուղղել.

—Ինչո՞ւ։

—Վասնզի անգլիացի մեքենագէտներու հետ է որ նոր եկան մեքենայ մը սարքելու համար և որոց չի կրնար իր միտքն հասկցունել։ Հետ բերած է Պ. Մոնպլէզօն, որ կ՚ըսէ թէ անգլիերէն կը խօսի. բայց Պ. Մոնպլէզօի անգլիերէնը մեքենագէտներուն անգլիերէնը չէ, ու վարպետը կատղած է. խնդալէ մեռնելու բան էր։ Վերջապէս Պ. Մոնպլէզօ ալ չըգիտնալով և յուսալով հանդարտեցունել վարպետը ըսաւ թէ թելարանին մէջ Օռէլի անունով փոքր աղջիկ մը կայ որ անգլիերէն կը խօսի, և վարպետը ինծի ղրկեց որ ձեզի բերեմ։

Պահ մը լռութիւն տիրեց. յետոյ նորէն անոր դարձաւ կառապանը.

—Գիտցած ըլլաք որ եթէ Պ. Մոնպլէզօին չափ անգլիերէն կը խօսիք, աւելի աղէկ կ՚ընէք անմիջապէս վար իջնելով։

Մարդը հեգնոտ երեւոյթ մը առաւ։

—Կենա՞մ։

—Կրնաք շարունակել։

—Ձեզի համար կ՚ըսեմ։

—Շնորհակալ եմ։

Սակայն, հակառակ իր պատասխանին հաստատութեանը Բերրին անձկութիւն մը կը զգար սակայն որ սիրտը կը սեղմէր, վասնզի թէեւ ապահով էր իր անգլիերէնին վրայ, չէր գիտեր թէ ի՛նչ էր այդ անգլիացիներուն լեզուն, որ, Կիյեօմի բառերն նայելով, Պ. Մոնպլէզօին անգլիերէնը չէր. յետոյ գիտէր որ ամեն արհեստ իր լեզուն կամ գէթ իր մասնագիտական բառերն ունի, և Բերրին երբեք չէր խօսած մեքենագիտութեան լեզուն։ Եթէ չի հասկնար, եթէ վարանէր, Պ. Վիւլֆրան չպիտի՞ բարկանար իրեն դէմ, ինչպէս բարկացած էր Պ. Մոնպլէզօի դէմ։

Արդէն կը մօտենային Սէն-Բիբուաի գործարաններուն, որոց բարձր ծխարձակ ծխնելոյզները կ՚երեւային կաղամախիներուն կատարներուն վրայէն. Բերրին գիտէր որ ի Սէն-Բիբուա հիւսուածք և մանուած կը շինէին ինչպէս ի Մարօքուր, և թէ պարան ու լար ալ կը շինէին հոն. մինակ, այս բանը գիտնա՞ր կամ ոչ, իր տեսնելիքը կամ լսելիքը յայտնի չէին ըլլար։

Երբ ճամբուն անկիւնը դառնալով ակնարկի մը մէջ ամփոփեց մարդագետնին մէջ ցանուցիր շէնքերուն ամբողջութիւնը, թուեցաւ իրեն որ թէեւ Մարօքուրի գործարաններէն նուազ կարեւոր, ահագին էին սակայն, բայց արդէն կառքը կանցնէր վանդակադռնէն, և գրեթէ իսկոյն կանգ առաւ գրասենեակներուն առջեւ։

—Հետս եկէք, ըսաւ Կիյեօմ։

Եւ սենեակ մը առաջնորդեց զայն ուր կը գտնուէր Պ. Վիւլֆրան, իր մօտ ունենալով Սէն-Բիբուաի տնօրէնը, որուն հետ կը խօսակցէր։

—Ահա աղջիկը, ըսաւ Կիյեօմ, գլխարկը ձեռքը։

—Շատ աղէկ, առանձին թող մեզի։

Առանց Բերրինի հետ խօսելու, Պ. Վիւլֆրան նշան ըրաւ տնօրէնին որ իրեն մօտենայ, ու ցած ձայնով խօսեցաւ հետը. տնօրէնը նոյն կերպով պատասխանեց, բայց Բերրին սուր ականջ ունէր, աւելի հասկցաւ քան գուշակեց թէ Պ. Վիւլֆրան իր ով ըլլալը կը հարցունէր, և տնօրէնն ալ կը պատասխանէր, «տասներկու տասերեք տարեկան մանկահասակ աղջիկ մը որ բնաւ ապուշի երեւոյթ չունի»։

—Մօտեցիր, զաւակս, ըսաւ Պ. Վիւլֆրան այն շեշտով զոր ինք լսած էր արդէն Ռօզալիին հետ խօսած ատենը և որ բնաւ չէր նմաներ իր պաշտօնեաներուն հետ գործածած շեշտին։

Բերրին սիրտ առաւ եւ կրցաւ արիանալ զինք խռովող յուզման դէմ։

—Անունդ ի՞նչ է, հարցուց Պ. Վիւլֆրան։

—Օռէլի։

—Ծնողքդ ո՞վ են։

—Կորսնցուցի։

—Ո՞րչափ ատենէ ի վեր իմ քովս կաշխատիս։

—Երեք շաբաթէ ի վեր։

—Ո՞ւր տեղացի ես։

(Շարունակելի)

Կ. ՊՈԼԻՍ, 8/20 ՓԵՏՐ. 1895

ԱԶԳԱՅԻՆ ՆԻՒԹԵՐ

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ՊԱՇՏՕՆԷՈՒԹԻՒՆ

(ՍՍՈՑ ԽՆԴՐՈՅՆ ԱՌԹԻՒ.)

Բ.

Գալով ժամանակաւ վարդապետէ Պատրիարք եղողներուն, մեք ատոր հակառակը պնդած չէինք։ Կաթողիկոսական ախոռականները կաթողիկոս չէին, այլ այժման վէքիլ, տեղապահ, փոխանորդ, խորհրդական բուռածին նման անձեր. ինչպէս որ Պոլսոյ Պատրիարքին փոխանորդը վարդապետ, քահանայ կրնայ ըլլալ, կաթողիկոսին տեղապահ կամ աթոռակալն ալ կրնայ վարդապետ մը եղած ըլլալ. հակառակը պնդող չկայ. և եթէ ինձ մնար, այժմ ալ՝ մինչեւ որ Սսոյ Գահակալն ընտրուէր, լաւ կ'ըլլար որ Ակնալեան Յովսէփ վարդապետի կամ Գալեան Տրդատ վարդապետի նման անձ մը ղրկուէր ի Սիս՝ փոխանակ եպիսկոպոս մը ղրկելու, որոյ առաջին գործը կրնայ ըլլալ իւր ընտրութիւնն ապահովելու աշխատիլ։ Իսկ Գոգաբուածները ո՛ և է եկեղեցական աստիճան կամ իրաւասութիւն չունէին, այլ տեսակ մը մուխթէվէլլի կամ եկեղեցպաններ էին։ Ի՞նչ բանի կը ծառայեն ուրեմն բոլոր այս խնդրէ դուրս ցուցմունքները. պատմական հմտութի՞ւն ի մէջ բերելու համար։

Անցնինք Պօղոս Առաքելոյն։— Մեր ակնարկութիւնը, սիրելի բարեկամ, «վաղվաղակի ձեռս ի վերայ ուրուք մի դնիցես»ին նկատմամբ չէր. այլ առ Տիմոթէոս Ա. Թղթոյն Գ. Գլխոյն և առ Տիտոս Թղթոյն Ա. Գլխոյն ակնարկութիւն էր։ Այդ Թղթոց մէջ Երանելին պատուէր կուտայ որ եպիսկոպոս, երէց, սարկաւագ, շատ մը յատկութիւններէ զատ, ամուսնացեալ (*) զաւակաց տէր, ընտանիքնին լաւ կառավարած, նոյն իսկ օտարներէն լաւ վկայութիւն ստացած մարդիկ ըլլան։ Թէեւ յստակապէս տարիքի խօսք չըներ, բայց երբ կ'ըսէ թէ՝ տուներնին տեղերնին բոլորք կառավարած մարդիկ ըլլան. երբ կ'ըսէ թէ զաւակներ (յոգնակի, բազմաթիւ) ունեցած ըլլան, երբ կ'ըսէ թէ այդ զաւակներն անառակ չպիտի ըլլան, այլ հնազանդութեան և պարկեշտութեան մէջ մեծցած, յայտնի կ'երեւի թէ 15—20 տարեկան երիտասարդի յատկութիւններ չեն անոնք։ Եթէ առնուազն 17—18 տարեկանին ամուսնացած ըլլայ մէկը, զաւկներուն պարկեշտ կամ անկարգ ըլլալն հասկցուելու համար կ'ենթադրէ թէ գոնէ 12—15 տարեկան ըլլալու են անոնք, որով գոնէ 30—35 տարեկան կ'ըլլայ հայրերնին ալ։ Զրեր մեր պատուական ընդդիմախօսին պէս թէ փորձառութիւնը պաշտօնին մէջ կը ստացուի. տունը տեղը լաւ կառավարել չկրցողն Աստուծոյ Եկեղեցին ի՞նչպէս պիտի կառավարէ կ'ըսէ։ Ըստ որում յօդուածագիրը մեծ զմայլմամբ կը խօսի Պօղոս Առաքելոյն վրայ, չեմ գիտեր ի՞նչ պիտի առարկէ այս պատուէրին։ Բայց նոյն Առաքեալն երիտասարդ Տիմոթէոսը ձեռնադրեր է եղեր. բացառութիւն է։ Ես տուած պատուէրը կը նայիմ։ Ուրիշ շատ մը աշակերտներ ալ ձեռնադրած է որոց համար գրուած չէ թէ երիտասարդ էին՝ հաւանականաբար այդ ժամանակին յարմարագոյնը չգտնելուն և ինք ի մօտոյ ծանօթ ըլլալուն նորա յատկութեանց, ստիպուեր է ընտրել։ Ասոր ալ ապացոյցը սա է որ՝ խրատն անպակաս կ'ընէ, վասն զի ինքն ալ բոլորովին վստահ չէ. «Երիտասարդական ցանկութիւններէ փախի՛ր», կ'ըսէ. խօսքովդ, ընթացքովդ նայէ որ այլոց օրինակ ըլլաս, որպէս զի ամեն մարդ երիտասարդութիւնդ չարհամարհէ, երեսիդ չզարնէ։ Ի՞նչ, կ'ուզէ՞ որ մեք ալ ապագայ Հայրապետի մը որ մեզ խրատ պիտի տայ, սա կերպ լեզու մը բանեցնենք. «Սրբազան, խելօք կեցիր, ծանր կեցիր, նայէ որ տղայութիւն չընես, երիտասարդական ցանկութեանց ետեւէ չերթաս, ևն.»

Գ. [illegible] սա է թէ փորձառութիւնը պաշտօնի գլուխը կը ստացուի եղեր (ասոր կ'ըսեն [illegible]). ահա նորօրինակ տրամաբանութիւն մը.—Մկրտիչ կաթողիկոսն իբր փորձառու ընտրուեր է, և մեր կարծիքն և իւր ընտրողաց յոյսն ի դերեւ հաներ է եղեր. (այսինքն թէ փորձառութիւնը պարապ բան է). քանի—քանի եւ հնգամեայ երիտասարդք ճարտարապետ, բժիշկ, կ'ըլլան, ինչո՞ւ Սսոյ կաթողիկոս չկրնան ըլլալ, կ'ըսէ. կաթողիկոս մը ինքնագլուխ գործ չտեսներ, այլ ունի խորհրդականներ, ժողովներ ևն. հետեւաբար՝ երիտասարդ, անփորձ եղեր է, չէ եղեր, հոգ չէ. Այս վարդապետութիւն բուն ի՞նչ թէ, վնասակար է և թէ սխալ. ուստի որչափ աշխատիլ հերքել, քիչ չէ։

Ամեն երկրի մէջ, ամեն ատեն, վայրենութեան մէջ թէ հին և նոր քաղաքակրթութեան մէջ, տարիքն իբրեւ ներկայացուցիչ փորձառութեան և իմաստութեան՝ յարգանք և պատկառանք ազդած և գերագոյն դերն ունեցած է ազգաց և ժողովրդոց կառավարութեան մէջ։ Նահապետք, վայրենեաց մէջ ծերք, կիսավայրենեաց մէջ ծերոց ժողովք, հին քաղաքակրթութեան մէջ ծերակոյտք և արդի քաղաքակրթութեան մէջ ալ՝ անունմէ առնելով (բաց ի Յունաստանէն) ծերակոյտք վերջին խօսքն ունին կարեւորագոյն խնդրոց մէջ։ Ասկէց ի զատ չափահասութեան օրէնք մը կայ այսօր ամեն քաղաքակիրթ ազգաց մէջ, որ ընդհանրապէս 21 տարեկան հասակն է. 17—18 տարեկան պատանի մը վաճառականութիւն անգամ չկրնար ընել. շատ մը գործառնութիւնք կան զորս եթէ ըրած ալ ըլլայ, անվաւեր են, և դուք, 15-20 տարեկան տղայոց կաթողիկոս, եպիսկոպոս ըլլալուն խօսքը կ'ընէք։ Խաղալի՞կ են եկեղեցական աստիճանները։ Քաղաքակիրթ երկրաց մէջ տակաւին կան շատ մը պաշտօններ, որոց համար տարիքի սահման նշանակուած է։ Մեր օրինաց մէջ՝ որ օրինակութիւն է տիրող քաղաքակիրթ օրինաց, 30 տարեկանէն վար եղողը ժողովոյ անդամ չկրնար ընտրուիլ. ընտրողաց համար տարիք սահմանուած է. դատաստանական խորհրդոյ համար առնուազն 40 տարեկան ըլլալ սահմանուած է, և կաթողիկոս մը որ մեր են բարձրագոյն իշխանութեան ներկայացուցիչն է, որ մեծին և փոքուն, տէրտէրին թէ եպիսկոպոսին պատկառանք պէտք է ազդէ, կ'ըսէք թէ հոգ չէ թէ երիտասարդ մը, անփորձ մը ըլլայ, միայն թէ արժանաւոր ըլլայ, (*) փորձառութիւնը պաշտօնին մէջ կը ստանայ։ Բայց, ներեցէք, ի՞նչ կը կը հասկնաք ԱՐԺԱՆԻՔ ըսելով և անդադար այդ բառը յառաջ քշելով. Արժանիքը բացարձակ առում ունեցող բառ մը չէ, վերաբերական խօսք մ'է. իւրաքանչիւր ասպարէզի համար տարբեր արժանիք կը պահանջուի։ Մէկը կրնայ մեծ արժանիքի տէր բանաստեղծ մ'ըլլայ, հեղինակ մ'ըլլայ բայց միանգամայն գինեմոլ, մոլի, ստախօս և այլն. Ճարտարապետի մ'արժանիքը՝ ինչ ինչ գիտութիւնները լաւ սորված և իր արհեստը լաւ կատարելագործած ըլլալուն վրայ կը կայանայ։ Անոր առաքինութիւնը, մոլութիւնը, տարիքը չի փնտռուիր։ Սակայն և այնպէս, կա՛յ դարձեալ փորձառութիւնը. անուն մը չշինած մարդուն՝ պալատի մը շինութիւնը չեն յանձներ մեկէն։ Բայց հոգեւոր բարձրագոյն իշխանութիւնը չենք կրնար ատոնց նմանցնել. այլ շատ շատ նաւապետութեան, բժշկապետութեան, և այլն։ Որչափ նաւապետին տեսականը ուսած ըլլայ մէկը, մինչեւ որ նաւու մը մէջ ժամանակ մը Գ. նաւապետութիւն, ժամանակ մը Բ. նաւապետութիւն ըրած չըլլայ՝ նաւու մը ինքնագլուխ, վերին հրամանատարութիւնը չի յանձնուիր այդպիսիին, և մեք չենք կարծեր որ եթէ յանձնուի, մեր ընդդիմախօսը փափաքի նորա նաւուն մէջ նստիլ։ Ո՛չ թէ պարզ բժշկին այլ մեծ հիւանդանոցի մը պատասխանատու բժշկապետի կրնանք նմանցնել կաթողիկոս մը։ Արդ, մինչեւ որ բժիշկ մը այդպիսի հաստատութեանց մէջ երկրորդական դեր չվարէ, առաջին վերին տնօրէնութիւն չյանձնուիր նմա. (խօսքս մեր Հիւանդանոցին համար չէ)։ Այսօր ժողովուրդ մը կայ, ընտրողներ կան որք իրենց հովուապետը պիտի ընտրեն. Ի՞նչպէս կ'ուզես որ ճանչնան արժանիքն այնպիսի երիտասարդ կղերականի մը որ փորձուած չէ, որ վանքին կամ եկեղեցւոյն մէկ անկիւնը մնացած է, գործնական կեանք ունեցած չէ։ Վարչական տաղանդ, ուրիշ նկարագիր մը ունենալը կամ չունենալը յայտնի չէ։ Իւր քարոզները՞ մ, բայց որչափնե՞ր կան Մկրտիչ կաթողիկոսի նման որոց քարոզները այնքան հեռու են իրենց ընթացքէն որչափ արեւելքն արեւմուտքէն։ Զայս խրատեմ և ես ինքս անփորձ եմ։ Գրակա՞ն տաղանդնի՞ն, հեղինակութիւննե՞րն, բանաստեղծութիւննե՞րն, հմտութիւննե՞րն, բայց ասոնց մէջ չի բովանդակիր կաթողիկոսութեան մը համար հարկ եղած արժանիքը։

ԸՆԹԵՐՑՈՂ

Ի ՍԱՄԱԹԻԱ

Այս կիրակի Սամաթիոյ Ս. Սահակեան վարժարանին մէջ տեղի ունեցաւ Ս. Սահակ Պարթեւ Հայրապետին յիշատակն, որոյ անուան նուիրուած է այս մեծ վարժարան։ Հանդէսին կը նախագահէր Թագին քարոզիչ Տ. Հմայեակ Սրբազան, որ գիտէ իւր քարոզներն համեմել ազգային-եկեղեցական պատմութեան հրահանգիչ յիշատակներով, և Ս. Սահակայ նման ճշմարտապէս ներշնչող նշանաւոր եկեղեցականի մը վրայ սրտառուչ ոճով խօսեցաւ։ Ակնարկ մը նետելով Սահակեան վարժարանին կէս դարու գոյութեան վրայ, անոր արդիւնաւորութիւնն հաստատեց, և մեր ամենուս կողմէ անկեղծ վկայութիւն մը տուաւ Սամաթիոյ վարժարանին կատարած կարեւոր գործին ազգային կրթութեան համար։

Նոյն օր ուրիշ կարեւոր գործողութիւն մը տեղի ունեցաւ Սամաթիոյ մէջ։ Երեք Թաղից (Սամաթիա Ս. Գէորգ, Ենի Մահալլէ և Նարլը Գաբու,) Աղքատախնամ Ընկերութեան Տնօրէն Խորհուրդն ընտրուեցաւ։ Այս բարեգործական Ընկերութիւն իւր վեցերորդ տարին բոլորած է։ Ժամանակին դժուարութեանց հակառակ, կրցած է դրամական ըստ բաւականին գոհացուցիչ արդիւնք ձեռք բերել, և անով մխիթարել ամենէն աւելի օգնութեան կարօտ աղքատներն երեք թաղերուն մէջ։ Միայն վերջին 15 ամսուան միջոցին իւր շնորհիւ դարմանուած են 600է աւելի կարօտեալ աղքատներ։ Ընկերութիւնն իւր վեցամեայ Տեղեկագիրն և Հաշուեկշիռը պիտի հրատարակէ ու պիտի ներկայացնէ թէ՛ Ընկերութեան հիմնադիր—բարերարին (Միքայէլ էֆ. Ցակոբեանին) և թէ բոլոր թաղեցիներուն։ Սամաթիացիք իրաւամբ կը գուրգուրան այս Ընկերութեան վրայ, որ կարծես շարժուն հիւանդանոց մ'է, և մեծագոյն օժանդակն է Ազգ. Հիւանդանոցին ալ. զի եթէ թաղին մէջ իսկ օգնութեան ձեռք մը չկարկառուէր իրենց, խեղճ հիւանդներուն մէկ մասը բեռ պիտի ըլլային Ազգ. Հիւանդանոցին վրայ՝ մօտաւորութեան պատճառաւ մանաւանդ։

Այս մօտաւորութեան պատճառաւ իսկ, Սամաթիացիք ամենէն աւելի կը հետաքրքրուին Ազգ. Հիւանդանոցի վերաբերեալ դէպքերուն ու Պատրիարքարանի որոշումներուն։ Սամաթիացիք ամենէն աւելի փափաքող են որ Ազգ. Հիւանդանոցը բախտ ունենար զօրաւոր Հոգաբարձութիւն մը տեսնելու, վերջին ժամանակներու խարխափումներէն ու գայթակղութիւններէն ետքն.— Հոգաբարձութիւն մը կազմուած այնպիսի անձնաւորութիւններէ որք իրենց պատուաւորութեամբ, կարողութեամբ ու գործունէութեամբ, ինչպէս և գիտութեամբ, փորձառութեամբ և անկողմնակալութեամբ, ակնածելի ըլլան, վստահութիւն և համակրութիւն գրաւեն, և մեծ բեռ մը վերցնեն հասարակաց խղճին վրայէն։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ ԼՈՒՐԵՐ

Երուսաղէմէ յունուար 31 թուով կը գրեն մեզ.

«Գրեթէ ձմրան մէջ տեղն ենք, Նոր Տարին և Ս. Ծնունդը պայծառ օդով անցունելնուս համար ուրախ էինք։ Բայց 1894 Դեկտ.ի առաջին քառորդէն ի վեր օդին շարունակական չորութիւնը, ջերմութիւնն և պայծառութիւնը փոխանակ ուրախութիւններս աւելցնելու, ընդհակառակն բոլոր քաղաքն իւր շրջակայներով տրտմութեամբ համակած է. որովհետեւ կատարեալ երաշտութիւն տիրած է ամեն կողմ, բոլոր ցանք փճանալու վիճակին հասած են, և ջրոյ պակսութիւնը մարդիկն և անասուններն ալ կը նեղէ. զի քաղաքին և շրջակայից մէջ վազուն ջրոյ աղբիւրներ խիստ նուազ ըլլալով, բնակիչք առ հասարակ կը յագենան անձրեւէ համբարուած ջրով։

«Այս պատճառաւ անցեալ շաբաթներ քաղաքին մէջ այլ և այլ ազգաց կողմէ անձրեւաց առատութեան համար յատկապէս աղօթք եղան։ Մեք ևս երկու շաբաթ առաջ Ս. Յակոբայ տաճարին մէջ Ս. Պատրիարքի նախագահութեամբ երեք գիշեր Եկեղեցէ, հսկում ընելով, և կէսնաց Փայտ հանելով, Աստուծոյ ողորմութեան դիմեցինք։

«Անցեալ գիշեր քիչ մը անձրեւ եկաւ։ Բայց անկէ ի վեր նորէն արեւ ամառ է։

«Իրա՞ւ է արդեօք գիտականաց կարծիքն որք «Հրատ» մոլորակին դեր մը կը վերագրեն օդերուն տարօրինակ վիճակին առթիւ։ (Ուրիշ գիտնականներ ալ Արեգական բիծերէն հետեւութիւններ կը հանեն այս մասին։)

«Երուսաղէմի մէջ «Աւագ Տօնից» նկարագրութիւնը զոր Արեւելք հրատարակած էր՝ մէկ կէտի վրայ սրբագրութեան կը կարօտէր։ Ս. Պատրիարք Հայրը շուրջառաւ իւր Աթոռէն Ս. Աթոռն անցած ատեն «Հայրապետական ցուպ» առած էր, և ո՛չ թէ «Ասա», ինչպէս տպուած էր։ Առածը ցուպ էր, և մինչ այն օրը նոյն ցուպը կ'առնու, որ Եղիազար կաթողիկոսին թողած յիշատակն է Երուսաղէմի Ս. Աթոռոյն։»

ԱՆՁՆԱԿԱՆ ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆ

—Խօսք կ'ուզեմ «անձնական դէպքի մը» համար։

=Հայրենիք իւր այս աւուր թուով, Ազգ. Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան լուծման առթիւ, կը յիշէ թէ մի քանի օր առաջ տեսակցած եմ Եղիա էֆ. Շահպազեանի, Քաղաք. Ժողովոյ անդամ Գառնիկ էֆ. Համբարձումեանի և Հիւանդանոցի նոր Հոգաբարձութեան անդամ Գալուստ էֆ. Համբարձումեանի հետ։

Քանի որ այսքան իրազեկ, նոյն թերթ կրնար նաեւ հրատարակել այս տեսակցութեան մէջ զանազան տեսակ նիւթերու վրայ փոխանակուած խօսքերն, որք բաց դանով տեղի կ'ունենային, ի ներկայութեան նաեւ ուրիշ անձերու, որք նոր Վարչութեան մէջ պաշտօն չունին։

Երբէ՞ն ի վեր է սակայն որ հրապարակագիրներու արգիլուեր է՝ տեսակցութիւններ ունենալ, — մանաւանդ ցերեկն ճաշէն ետքն,—գլխաւ գործարանատէրներու կամ վաճառականներու, Վարչութեան անդամներու կամ ուրիշ բանաւոր արարածներու հետ, երբ մանաւանդ անոնք ա՛յնքան մօտ կը գտնուին ձեզ, ոմանք իբրեւ թաղեցի, այլք իբրեւ դրացի։

«Վէպն» այն չէ՛ անշուշտ որ ծառայնիդ ալ կը տեսակցի այս կամ այն անձերու հետ, աւելի կամ նուազ դիպուածօրէն. վէպն, առասպելն ա՛յն է որ ես մասնակցած ըլլամ խորհուրդներու, «ժողովակ»ներու, որոց մէջ որոշուած ըլլայ տապալել Հիւանդանոցի նոր Հոգաբարձութիւնը։ Զա՛յս պէտք էր ապացուցանեին։

Եւ ո՞վք են որ իբրեւ հաշակաւոր «ժողովակին անդամ» իմ անունս խառնել կ'ուզեն։ Անո՞նք որոց «տոքը կ'ընէ Պատրիարքարանէն գլուխը չինելու», որք՝ ժամանակէ մ'ի վեր մանաւանդ՝ «հազար կտոր կ'ըլլան»՝ իրենց մարդիկը տեղաւորելու համար ազգային այս կամ այն բաց պաշտօններու մէջ, որք ամեն օր մէկ մէկ ցուցակ ի ձեռին կը ներկայանան մեծ ու փոքր ժողովներու անդամներուն, և որք՝ եթէ իրենց Թոյլ տրուէր՝ «Ազգին Տունն» ալ իրենց խմբագրատան նախասենեակը կը դարձնէին։ Անո՞նք են արդեօք որ Արեւելքի խմբագրին շարժումները կասկածելի կ'ուզեն ցուցնել։

Իրաւ է որ աւելի ծիծաղաշարժ վերջաբան մը չէր կրնար ունենալ իրենց երեք թուով հրատարակած զուարճալի վէպը։

Ռ. ՔԷՉԵԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՖՐԱՆՍԱ.—Պ. Ֆէլիքս Ֆօռ և Ֆրանձ Եօզէֆ կայսր որ ֆրանսական հողին վրայ ի Քափ Սէն Մարդէն հիւր եղած է՝ յարգական և համակրական հեռագրեր փոխանակեցին, և Նախագահն իւր մեծարանքը ներկայեց նաեւ «յոսս կայսրուհւոյն»։ Այս քաղաքավարական արտայայտութիւնք յոյժ լաւ տպաւորութիւն յառաջ բերին Ֆրանսայի և Աւստրիոյ յարաբերութեանց վրայ։

«ԼԱՄՔՕՆԵԼ».—Պատմեցինք թէ այս արկածեալ շոգենաւին աւելի քան շաբաթ մը ուշ հասնելէն ետքը վերջապէս ի Նիւ Եօրք հասնիլն ո՛րքան ուրախութիւն պատճառեց թէ՛ Ամերիկայի և թէ Ֆրանսայի մէջ։ Յաղթական մեծ զրահաւորի մը շքով [illegible] մտաւ Նիւ Եօրքի նաւահանգիստն, հարիւրաւոր մանր շոգենակերով և մակոյկներով պաշարուած։ Երբ անդորր նաւահանգիստ կը մտնէին՝ այն քանի մը օրուան ծանր տագնապներէն ետքը, ճամբորդներն և նաւաստեան ուրախ զուարթ ճաշ մ'ըրին, որոյ միջոցին Նաւապետ Պօտըլն և ի դիմաց ուղեւորաց Պ. Սանքէզ փոխադարձաբար խնդակցեցան իրարու։ Ուղեւորք շահաբեկելով և Նաւապետն և իւր պաշտօնակալք լաւ վարելով նաւը նպաստած էին այս ուրախալի արդիւնքին։ Ճաշէն ետքը նուագահանդէս մ'ըրին, և ապա ամենքը մէկէն ի ծունր իյնալով, գոհութիւն մատուցին Աստուծոյ՝ մեծ վտանգէ մը զիրենք ազատելուն համար։ Շատ սրտաշարժ տեսարան մ'էր այս։—Վիլհէլմ կայսեր կողմէ այս առթիւ արտայայտուած համակրութիւնն եւս Ֆրանսացիներուն սիրտը շարժած է։—Թրանսաթլանթիք ընկերութիւնն որոշեց ոսկի շքադրամ մը տալ նաւաստեաց։

ԿԻՆԵՐԸ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՄԷՋ.—Բէքինի [illegible] գրածին նայելով, Չինացիներուն բախտը պիտի դառնայ շատ չանցած։ Չինուհիք օգնութեան կուգան։ Չինայի զօրապետ Սա Հօ Քէլ այրին, որուն Չինաց կայսրն՝ ի վարձ իւր ամուսնոյն ծառայութեանց՝ տուած էր ազնուականութեան տիտղոս և մեծաքանակ գումար մը, 3,000 կանայք ժողվեր է զորս պիտի զինէ և կրթէ, և ինքն անոնց գլուխն անցնելով, Ճաբոնցիներուն դէմ պիտի քալէ։ Որովհետեւ ժամանակաւ Ճաբոնցիք չարաչար յաղթուած են Չինացի Ամազոններու բանակի մը կողմէ, կը յուսացուի որ այս անգամ ևս կը կրկնուի նոյն ուրախալի դէպք, և Չին կը փրկուի։

ԱԼԶԱՍ-ԼՈՐԷՆ.—Ֆրանսա գաղթած Ալզաս-Լոռէնցիներու վիճակը բաւական կնճռալի է։ Աւասիկ դէպք մը զոր կը պատմէ Ալզասի լրագիր մը.—Մի քանի տարի առաջ Ալզասցի մը անցաւ Ֆրանսա, և հոն իւր զինուորական ծառայութիւնը կատարեց ըստ օրէնի։ Ֆրանսական հպատակ եղած, «Օտար Լէգէոնի» գունդի մէջ ծառայած, պայմանաժամն աւարտելէ ետքը, դարձաւ Ալզաս, իբրեւ ֆրանսացի հպատակ։ Բայց գերման իշխանութիւնք զինք ո՛չ միայն ֆրանսացի հպատակ չսեպեցին այլ և խստացան իրեն դէմ՝ զինուորական ծառայութենէն խոյս տուած ըլլալուն համար. զի իւր պարտքն էր՝ ծառայել գերմանական և ոչ թէ ֆրանսական բանակին մէջ։ Մարդն հարկադրեցաւ նորէն զինուոր ըլլալ, այս անգամ գերման բանակին մէջ, հոն ալ իւր պայմանաժամը վերջացուց, ամուսնացաւ, և համարելով թէ ա՛լ վերջնապէս գերմանական հպատակ եղած է, Ֆրանսա դարձաւ գործի մը համար։ Քանի որ գերման հպատակ մ'եղած էր, միտքէն անգամ չանցուց իբրեւ ֆրանսական պահեստի բանակին մէջ դասուած մէկն իւր նոր պարտականութիւնները կատարել։ Հետեւապէս, իբրեւ զինուորական պարտականութիւններէն խոյս տուող կը բռնուի, կը բանտարկուի, և պատերազմական ատենին առջեւ կը դատապարտուի մէկ ամսուան բանտարկութեան։ Հիմա պարտի պահեստի զինուորի պարտականութիւնն եւս կատարել Ֆրանսայի մէջ։ Աւելորդ է ըսել թէ երբ Ալզաս երթայ՝ նոյն ծառայութիւնն ի կարգին գերմանական բանակին մէջ պարտի կատարել։ Ահա՛ մարդ մը թէ՛ գերմանացի և թէ ֆրանսացի, երկու բանակներու մէջ ալ ծառայելու պարտաւոր։

ԱՄԵՐԻԿԱ.—Աշխարհի վրայ ամենէն հարուստ ժառանգուհիներն են Օրիորդք Ալզա և Էտիդհ Ռօքֆէլլըր (քարիւղի շահագործումէն հարստացած գերդաստանին աղջիկներն)։ Իւրաքանչիւրն եօթն միլիոն անգլ. ոսկի պիտի ժառանգէ իւր հօր մահուան։ Մեծը 25 տարեկան է, միջին հասակով, գիրուկ այտերով, պայծառ աչքերով, մոյգ ոսկեգոյն մազերով, շատ հաճելի դէմքով։ Իւր քոյր, Թէպէտ 23 տարու, աւելի լուրջ երեւոյթ մ'ունի, աւելի ծանր գլուխ է։ Բայց երկուքն ալ իրարու կը նմանին։ Շատ խելօք են, ակումբներու մէջ մնող եւնոց զուարճասէր օրիորդներու չեն նմանիր, ամենապարզ շրջազգեստներ կը հագնին, և իրենց բոլոր հագածները տան մէջ կը կարուին, մասամբ իրենց ձեռքով։

ՀԵՌԱԳԻՐ

ՉԻՆՈՒ ԵՒ ՃԱՊՈՆԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

ԵՕՔՕՀԱՄԱ, 17 Փետր.—Ուէյ-Հայ-Ուէյէ պաշտօնական հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Չինացիներուն հնազանդութեան առաջարկին Իթօ ծովակալ պատասխանած է թէ նաւահանգստին (.°) բացումը կը պահանջէ։

—15,000 Չինացիք, 12 թնդանօթաց հետ, Փետր. 16 ին յարձակեցան Հայ-Չէնկի վրայ, և ետ մղուեցան։ Աւելի քան 100 մեռեալ ունեցան։ Ճաբոնցիներուն կորուստն է երեք մեռեալ և երկու վիրաւորեալ։

ՀԻՐՈՇԻՄԱ.—Ճաբոնական լրագիրք կը ծանուցանեն թէ Լի-Հունկ-Չանկ (Փոխարքայն), և կայսեր հօրեղբայր Քունկ իշխան Չինացի պատգամաւոր կարգուած են հաշտութեան բանակցութեան համար։

ՓԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.—Չինացի արտասովոր դեսպանն հոս հասաւ։

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ ԹԻՆԿ ԾՈՎԱԿԱԼԻՆ

ՉԻ-ՖՈՒ, 18. (Առ Թայմզ.)— Հաստատուած է Թինկ ծովակալին ինքնասպան եղած ըլլալուն զրոյցն. (Այս երրորդ վիճակն է զոր կը կրէ դժբախտ չինացի ծովակալը 10 օրուան մէջ։ Առաջ ըսին թէ զարնուած Թորփիլանաւ մը հետ ընկղմած կորած է։ Յետոյ ըսին թէ գերի ինկած է Ճաբոնցիներուն։ Հիմակ ալ ինքնասպան կ'ընեն։ Ծ. Խ.)

ՄԱՏԱԿԱՍՔԱՐ

ՓԱՐԻԶ, 18.—Նախարարաց խորհրդոյ մէջ, արտաքին գործոց նախարար Պ. Հանոթօ ծանոյց թէ Անգլիա չէ որոշած չէզոքութեան յայտարարութիւն մը հրատարակել Ֆրանսայի և Մատակասքարի պատերազմին մէջ, (քանի որ Անգլիա ճանչցած է Ֆրանսայի Թեւարկութիւնը Մատակասքարի վրայ)։ Հետեւապէս, անգլիական տուներու հետ պայմանադրութիւններ կը կնքէ Ֆրանսա՝ ֆրանսական ռազմանիւթերուն (գետանաւերուն, ևն.) ի Մատակասքար փոխադրման համար։

ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ

ՓԱՐԻԶ, 18.—Իտալիան նոր դեսպան Թօրնիէլլի կոմս Հանրապետութեան Նախագահին մատոյց իւր վկայագիրն։ Այս առթիւ երկուստեք արտասանուած պաշտօնական բանախօսութիւնք յոյժ բարեկամական և խաղաղասէր էին։

ԳԱՂՏՆԻ ՎԱՐԿԵՐՆ Ի ՖՐԱՆՍԱ

ՓԱՐԻԶ.—Երեսփ. Ժողովը մերժեց գաղտնի վարկերն Ելևմտացոյցէն ջնջելու համար գործաւորական կուսակցութեան ներկայած առաջարկը։

ՑՈՒՐՏ ԵՒՐՈՊԻՈՅ ՄԷՋ

ՀՌՈՄ, 18.—Սաստիկ ցուրտ կը տիրէ հոս և շրջակայ գաւառներու մէջ։ Աղբիւրները սառած են։

ՊԵԼՃԻԱ ԵՒ ՔՈՆԿՕ

ՊՐՈՒՍԷԼ.—Էթուալ Պէլժ. բացատրելով թէ ինչո՛ւ համար Պելժիոյ կառավարութիւնը կը գնէ և կ'իւրացնէ Քոնկոյի գաղթականութիւնը, կ'ըսէ թէ Քոնկոյի ներքին կացութեան դժուարութեանց պատճառաւ, կառավարութիւնը պարտաւորուած էր կա՛մ Քոնկոյի նոր փոխառութիւն մը երաշխաւորել, և կամ անմիջական կերպիւ գրաւել իւրացնել զՔոնկօ։ Այս վերջին լուծման յանգեցաւ, քանի որ Քոնկօ ի վերջոյ Պելժիոյ ստացուածքն ըլլալու սահմանուած էր։ Ֆրանսա դէմ չըլլար, բայց միայն նոր պայմանագրով ապահովեց որ երբ Պելժիա եւս ձեռքէ հանել ուզէ զՔոնկօ, նախ և առաջ զայն Ֆրանսայի առաջարկելու պարտաւոր ըլլայ։

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ — ՄԻՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Տեսչութիւնք ծաղկոցներու եւ մանկապարտէզներու, պէտք է զգուշանան «կեղծ»երէ, ըստ որում

«Փայլապան»ի իսկական «պատկերազարդ» ՄԱՆԿԱԿԱՆ ՊԱՐՏԷԶը, որ միակ նպատակայարմար դասագիրք է, այս անգամ երրորդ տպագրութեան առթիւ, կրկին սրբագրուած եւ ընտիր թուղթի վրայ հրատարակուելով, գինն ալ 2 դահեկան իջած է. կը գտնուի միմիայն

«Բիւզանդեան Գրատունը»
Ղալաթիա, Բէրշէմպէ-Բազար, Սէդրոս խան, Թ. 5։

Տնօրէական տառերը, գլխագիր եւ բոլորագիր ՁՐԻ կը տրուին ծաղկոցներու եւ մանկապարտէզներու։

Միեւնոյն գրատան մէջ կը վաճառուին.

Յօգանեան—Համառօտ Թուաբանութիւն, 4 ղրշ.
Տէր Ղեւոնդեան—Տարերք Մայրենի լեզուի աշխարհաբար քերականութիւն Ա. տարի 2 ղրշ.
Բ. տարի 3 ղրշ.
Սահակեան Սրբազան պատմութեան Հին Ուխտի 4 ղրշ. Նոր Ուխտի 3 ղրշ.
Մամուրեան—Դիտելիք եւ Պարտիք 5 ղրշ.
Մամուրեան—Ընթերցարան, Մասն Ա. եւ Բ. 4½
Դպրոցաց համար մասնաւոր զեղչ։
2-7 7—12

ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԷԶԻ ՆԻՒԹԵՐ

«Մանկապարտէզ»ներու ընդհանուր տեսչուհի տիկին Մատթեւեանի յանձնարարութեան համեմատ, գրատունս ինչպէս անցեալ տարի՝ այս տարի եւս իւր մթերանոցը զանազան նոր նիւթերով ճոխացուցած է։ Գիները չափաւոր։

Տնօրէնք եւ տեսչուհիք կը հրաւիրուին անգամ մը այցելել «Բիւզանդեան Գրատունը» որ բաց է ամեն օր, Ղալաթիա, Բէրշէմպէ-Բազար, Սէդրոս խան, Թիւ 5։ 226 7—12

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Երէկ առաւօտ, Ղեւոնդեանց Քահանայից տօնին առթիւ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը Մայր եկեղեցի իջաւ և ներկայ գտնուեցաւ եկեղեցական արարողութեանց։

Ն. Ամենապատուութիւն արարողութեանց աւարտումէն յետոյ քահանայից դասին կողմէ առաջնորդուեցաւ քահանայից խորհրդարանն, ուր պատուասիրուեցաւ։ Ս. Պատրիարք Հայրը քահանայից այդ տօնին առթիւ հակիրճ բանախօսութիւն մը արտասանեց և յորդորներ տուաւ քահանայից դասուն։

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն հրամայած է որ փոխանորդարանին մէջ կատարուած գործողութիւնք համառօտակի իրեն տեղեկագրուին ամեն շաբթու։

Բերայի Խնամակալութիւնն այս առաւօտ իւր հրաժարագիրը ղրկեց Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր, որ Վարչութեան այս աւուր նստին պիտի ներկայացնէ զայն։

Նորընտիր Դատաստանական Խորհուրդը թէեւ հրաւիրուած էր երէկ իր առաջին նիստը գումարելու, սակայն մեծամասնութիւն չգոյանալով՝ յառաջիկայ ուրբաթ օրուան համար կրկին հրաւէր ուղղուեցաւ։

Որոշմամբ Կրօնական Ժողովոյ՝ հետեւեալ շրջաբերականները ղրկուած են գաւառները.

Ըստ տրամադրութեան Եկեղեցական կարգաւորութեան և Պատրիարքարանի օրինաց, թէ՛ ի Կոստանդնուպոլիս և թէ՛ ի գաւառս Վարդապետի կամ Սարկաւագի ձեռնադրութեան համար պէտք եղած հրամանը կը տրուի Ազգային Կեդրոնական Վարչութեան Կրօն. Ժողովոյ կողմանէ, բաց ի Կիլիկիոյ և Աղթամարայ Ամեն. Ս. Կաթողիկոսներէն և Ս. Երուսաղէմի Ամեն. Ս. Պատրիարքէն, որք իրաւունք ունին վարդապետի կամ սարկաւագի ձեռնադրութեան հրաման տալու իրենց հոգեւոր իրաւասութեան ներքեւ գտնուած վիճակաց կամ վանուց համար, երբ ձեռնադրութեան կարեւորութիւնը տեսնեն։

Կրօնական Պատկ. Ժողովն Ազգ. Կեդր. Վարչութեան, տեսնելով սակայն որ Կիլիկիոյ և Աղթամարայ Ս. Կաթողիկոսաց ի հոգեւոր իրաւասութեան ներքեւ պաշտօնավարող եպիսկոպոսունք առանց իրենց վերադաս հոգեւոր Պետէն և ուրիշ գաւառաց մէջ վիճակաւոր առաջնորդ եպիսկոպոսունք՝ առանց Ազգ. Կեդրոնական Վարչութեան Կրօնական Ժողովէն նախապէս պէտք եղած հրամանը ստանալու՝ կը կոչեն զայս կամ զայն ոք յաստիճան սարկաւագութեան կամ կուսակրօն քահանայութեան, և փափաքելով որ այս մասին ընդունուած եկեղեցական սրբազան կարգաւորութիւնը պահպանուի անփոփոխ, հարկ դատեց յատուկ շրջաբերականաւ ազդարարել բոլոր վիճակաւոր Առաջնորդաց և Վանահարց, որ յետ այսորիկ ըստ կանոնաց Եկեղեցւոյ և ըստ տրամադրութեան Պատրիարքարանի օրինաց յարգելով օրինաւորութիւնն ի մասին ձեռնադրութեան վարդապետի կամ սարկաւագի, առանց պէտք եղած հրամանը ստանալու չկոչեն ոչ զոք յաստիճան սարկաւագութեան կամ կուսակրօն քահանայութեան։ Հակառակ պարագայի մէջ հարկ եղած տնօրինութիւնը ի գործ պիտի դրուի թէ՛ ձեռնադրողին և թէ ձեռնադրելոյն վրայ։

Կրօնական Պատկ. Ժողովոյ սոյն որոշումն հաղորդելով Ձեզ՝ կը յանձնարարեմ որ այսուհետեւ ըստ այսմ շարժիք, առանց հրաւիրելու Ձեր վրայ պատասխանատուութիւն առաջի Ազգային Հոգեւոր Իշխանութեան։

* * *

Գաւառաց թէ՛ կեդրոններն և թէ՛ թեմական գիւղաքաղաքաց և գիւղօրէից Ս. Եկեղեցեաց համար ձեռնադրուելիք քահանայներն հարկ է որ ըստ եկեղեցական հայրենաւանդ սովորութեան ձեռնադրուին այն եկեղեցւոյ մէջ, յորում պաշտօնավարելու համար կը կոչուին ի սուրբ աստիճան քահանայութեան, եւ որոյ ժողովուրդը պիտի հովուեն հոգեւորապէս։

Ազգ. Կեդրոնական Վարչութեան Կրօնական Ժողովն տեսնելով որ գաւառաց մէջ շատ տեղեր զանց կ'առնուի այս եկեղեցական բարեսահման դրութիւնն և նկատելով միանգամայն որ գաւառաց համար մայրաքաղաքիս մէջ ձեռնադրուած քահանայները յետ ձեռնադրութեան ընդ երկար կը մնան մայրաքաղաքիս մէջ զանազան պատրուակներով, եւ այն եկեղեցին ու ժողովուրդը դարձեալ կը մնան առանց քահանայի։

Այս անպատշաճութեան միանգամ ընդ միշտ վերջ տալու նպատակաւ Կրօն. Պատկ. Ժողովն որոշեց որ յետ այսորիկ գաւառաց եկեղեցեաց համար ի քահանայութիւն մատուցուող անձինք ձեռնադրուին այն եկեղեցւոյն մէջ, յորում պիտի պաշտօնավարեն. հետեւաբար պէտք է որ նոյն գաւառին թեմակալ առաջնորդ եպիսկոպոսը կոչէ ի կարգ քահանայութեան այն ընծայացուն՝ որ Գաւառական Վարչութեան Կրօնական Ժողովոյ որոշմամբ արժանի դատուած է քահանայական ձեռնադրութեան. եւ եթէ գաւառին առաջնորդը վարդապետ է, ընծայական թղթով մը պէտք է յուղարկուի ընծայացուն մօտակայ գաւառին առաջնորդ եպիսկոպոսին ի ձեռնադրութիւն։ Հակառակ պարագայի

(*).— Ամուսնութիւնն՝ յետագայ դարուց Հայրապետք՝ առաքեալէն աւելի խստապահանջ՝ [illegible] արգիլեր են. Պէ՞տք է որ սա պատճառաւ, փորձառու ըլլալու պայմաններն ալ մ'ք վերցնենք հիմա։

(*) Արեւելքի Խմբագրութիւնը դեռ անցեալ օր Հիւանդանոցի հոգաբարձութեան վրայ խօսելով կը պնդէր թէ «տարեց, փորձառու մարդիկ պէտք է ըլլան». — իսկ կաթողիկո՞ս մը։

մէջ, երբ իբրեւ բացառիկ տնօրինութիւն եթէ մայրաքաղաքիս մէջ իսկ ձեռնադրուի գաւառի մը եկեղեցւոյն համար, յետ առաջին քառասնօրեայ ապաշխարութեան պէտք է որ անմիջապէս մեկնի իւր պաշտօնատեղին:

Կարեւոր կը համարիմք գայս եւս յաւելուլ, թէ գաւառի մը եկեղեցւոյ համար ի Կ. Պոլիս ձեռնադրուելիք քահանայն իւր պաշտօնատեղին վերադառնալու համար ճանապարհի ծախուց գումարը պէտք է կանխաւ երաշխաւորուած լինի ապահովապէս:

Մնամք աղօթարար
ՊԱՏՐԻԱՐՔ Կ. ՊՈԼՍՈՅ
ՄԱՏԹԷՈՍ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

4 Փետր. 1894

՝ Վաղը՝ Տօնի պատճառաւ՝ Պատրիարքարանը գոց է:

ՄԻԱՑԵԱԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ՀԱՅՈՑ

Ա. Զ. Դ.

Հայոց Միացեալ Ընկերութեանց Պարահանդէսը, որ տեղի պիտի ունենար այս հինգշաբթի գիշեր, յետաձգուած է առ այժմ: Տնօրէն Ժողով

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ. — Իւլայի առաջին աստիճան տրուեցաւ Ելմիական Նախարարութեան ընդհանուր հաշուակալի օգնական Ահմէտ Բէյտառ պէյի:

Միրիմիրանի աստիճան՝ Սէլանիկի նահանգին ոստիկան-զինուորաց հրամանատար Ապտուլլահ պէյի:

Սանիյէ Միւթէմայիզի աստիճան՝ Պրուսայի շերամաբուծական վարժարանին տնօրէն Թորգոմեան էֆէնտիի եւ Երզնկեան գաւառին Գուրուչայ գաւառակին գայմագամ Ահմէտ Համտի պէյի:

Սանիյէի երկրորդ աստիճան՝ մայրաքաղաքիս վաճառականներէն Ֆրէնկեան Մարուքէ էֆէնտիի:

Սալիսէի աստիճան՝ Տիգրանակերտի Հայ հասարակութեան երեւելիներէն եւ թաղապետական ժողովոյ Նախորդ անդամներէն Ճէնազեան Մատթէոս էֆէնտիի:

Ռաբիաի աստիճան՝ Թոքատի Խասքէի ժողովոյ Նախորդ անդամ ու տեղւոյն հայ հասարակութեան երեւելիներէն Պօղոս էֆէնտիի եւ Քէնտըրլի Թաղապետական գեղագործ Մարգար էֆէնտիի:

Քաղաքային պաշտօնէից հանգստեան Թոշակի սնտուկին առաջին քարտուղար Մէհմէտ պէյի Մէքթուպճիի տիտղոս եւ Իւլայի երկրորդ աստիճան տրուեցաւ:

Մէքքէի Մոլլա անուանեցաւ Պոլսոյ դատաւորութեան Նախկին Իպրահիմ Խուլուսի էֆէնտի:

Մէտինէի Մոլլա անուանեցաւ Խարբերդի Ապտուլլահ էֆէնտիզատէ Ահմէտ էֆէնտի:

Էտիրնէի Մոլլա անուանեցաւ Զօրումլը Հիւսէյին էֆէնտի:

Պրուսայի Մոլլա անուանեցաւ Զըրբանլը Սալիմ էֆէնտի:

Ղալաթիոյ Մոլլա անուանեցաւ Բիգէլի Հաշիմ էֆէնտի:

Երկրորդ կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ Հեռագրական եւ Թղթատարական վերատեսչութեան Թղթատարական ճիւղին օգնական Քրոլ էֆէնտիի:

Երկրորդ կարգի Շէֆգաթ՝ Սպարապետ Դրան պիտոյք հայթայթող վաճառական Սիմէոնաքի էֆէնտիի կնոջ:

Արհեստական չքադրամ Բ. Դրան պարտէզին մէջ կառուցեալ գրատան ճակատը գրուած օսմանեան զինանշանը շինող Բարսեղ Ղազարոսեան, Մելիտոս Բարսեղ Ղազարոսեան եւ Լեւոն Բարսեղ Ղազարոսեան աղաներու:

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՁԵՌՆՈՒՑՈՒՄ. — Քաղաքապետութեան պաշտօնատան մէջ կազմեալ արկածելոց նպաստամատոյց յանձնաժողովը 9400 ղրուշ բաշխած է երկրաշարժի պահուն փլատակաց տակ մեռնող եօթն անձանց այրիներուն եւ որբերուն: Մինչեւ հիմայ բաշխուած նպաստներու գումարը 6,043,325 ղրուշի հասած է:

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ. —Դատական Նախարար Վսեմ. Ռիզա փաշա երեկ Բ. Դուռը գնաց եւ տեսակցութիւն մը ունեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին հետ:

ՈՒՇԱԳԻ հրդեհէն վնասուողներէ անոնց համար, որք տակաւին վրաններու տակ կը գտնուին եւ անկարող են իրենց բնակարանները վերաշինելու, կայս. կառավարութիւնն որոշած է հանգանակութեամբ հայթայթել այն 12,000 ոսկւոյ գումարն, որ անհրաժեշտ է անոնց բնակարանները վերաշինելու համար: Ըստ այսմ, այդ գումարէ 1000 ոսկին մայրաքաղաքիս մէջ պիտի հանգանակուի եւ 300 ական ոսկին ալ Նահանգաց մէջ՝ բարձրաստիճան պաշտօնատարներէ ու երեւելիներէ:

Այս որոշում, որ տրուած է Նախարարաց Խորհրդոյ կողմէ եւ վաւերացած է կայս. Իրատէով, անմիջապէս պիտի գործադրուի:

ԴԱԴԱՐՈՒՄ. —[illegible] լրագիրը կրկնած ըլլալով կանոնաց հակառակող իր ընթացքը, Տպագրական Տեսչութեան կողմէ անպայման կերպով դադարման դատապարտուած է:

ՀԵՐՔՈՒՄ. — Պէրութի պաշտօնաթերթին մէջ հետեւեալը կը կարդանք.

«Օտար լրագիրք ոմանք այս վերջիս կարգ մը թշնամական հրատարակութիւններ ըրած են թէ Սուրիոյ ու Պէրութի Նահանգաց մէջ մէկ քանի ցեղեր իրարու վրայ յարձակած են:

«Սակայն Նահանգին կեդրոնէն ու շրջակայ գաւառներէն ամէն օր առնուած պաշտօնական ու անպաշտօն եւ գաղտնի ու յայտնի տեղեկութիւններէն հասկցուած է որ մասնաւոր ու պարզ դէպքերէն զատ, փառք Աստուծոյ, շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին, Նահանգին ամէն կողմերուն մէջ հանրային անդորրութիւնն ու ապահովութիւնը կատարեալ են եւ ընդհանուր յարձակման համար պատմուածները բոլորովին անհիմն են: Ուստի վերոյիշեալ լրագրաց այդ կարգի ստայօդ լուրեր հրատարակելը թշնամական ոգւոյ արդիւնք ըլլալով, պաշտօնապէս կը հերքուի:»

ՔՈԼԵՐԱՆ Ի Կ. ՊՈԼԻՍ. —Փետրուար 6 ի երկուշաբթի օրուան ժամ 6 էն մինչեւ փետրուար 7 ի երեքշաբթի օրուան ժամ 6, մայրաքաղաքիս մէջ քոլերայէ հետեւեալ դէպքերը պատահած են.

Գատըգէօյ՝ մէկ, Լազգայ Յակոբեան:

Պոլիս Քիւչիւք Բազար՝ Ֆաթիմէ Մուսթաֆա:

Առաջուան բռնուածներէն մեռած են.

Օրթաքէօյ՝ մէկ, Մէհմէտ Մուսթաֆա, գործաւոր:

Ղալաթիա՝ մէկ. Մարի:

Օսմանիյէ զօրանոցէն՝ մէկ, Իսմայիլ Ալի, զինուոր:

Գումար երկու դէպք: Առաջուան բռնուածներէն երեք մահ:

ՅՈՒՆԱՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔԸ. —Տ. Անթիմոս Է.՝ Ֆէնէրի իր առժամեայ բնակարանին մէջ կը շարունակէ ընդունիլ յոյն կղերին ու երեւելեաց այցելութիւնները: Երկուշաբթի օրը հելլենական դեսպան Մավրոկորտաթօ իշխանը այցելութիւն տուաւ Ն. Սրբազնութեան:

Հակառակ ծովային ուղեւորութեանը որ դժուարին եղած էր՝ փոթորկալից օդերուն պատճառաւ, Տ. Անթիմոսի առողջական վիճակը շատ լաւ է. առանց վայրկեան մը հանգիստ առնելու կաշխատի: Երկուշաբթի, ոչ միայն մինչեւ գիշերուան ժամ 1ը այցելութիւններ ընդունեց, այլ եւ ինք անձամբ խմբագրեց քանի մը հեռագիրներ ու Թուղթեր: [illegible] կրսէ թէ ժամանակակից եկեղեցական հեղինակներու մէջ Տ. Անթիմոս առաջնակարգ տեղ մը կը բռնէ իբր Նշանաւոր մատենագիր եւ տաղանդաւոր քարոզիչ:

Ամէն օր զանազան կողմերէ բազմաթիւ շնորհաւորական նամակներ ու հեռագրեր կը հասնին յոյն Եկեղեցւոյ Նորընտիր Պետին:

Տ. Անթիմոս Է. Գալիպոլսէն մեկնելէ առաջ հեռագիր մը ուղղելով ի կայսերական պալատ, իր պատրիարքական ընտրութեան վաւերացմանը համար շնորհակալութիւն յայտնած է առ Վեհ. Սուլթանն:

Պ. ԵՍՏՈՎՍԲԻ, մայրաքաղաքիս ռուսական դեսպանատան խորհրդականը, որ Բեդրսպուրկ կը գտնուի այս պահուս, պատիւ ունեցեր է Ցարին ներկայանալու:

ՏՐԱՊԻԶՈՆԻ կուսակալին առաջարկութեամբ, կայս. կառավարութիւնը հարկ եղած անօրինութիւններն ըրած է որպէս զի Տրապիզոն եւ անկէ անդին զրկուելիք թղթատարական պայուսակները յապաղում չի կրեն քարանթինաներուն պատճառաւ: Ցայտնի է թէ Կ. Պոլսէն դէպի Սեւ Ծով գացող շոգենաւերը հնգօրեայ քարանթինայի կենթարկուին ի Սինոպ: Այսուհետեւ, թղթատարական շոգենաւերը երբ Սինոպ հասնին, պայուսակները պիտի ապանեխուին եւ իսկոյն ճամբայ պիտի հանուին ուրիշ շոգենաւով մը որ արդէն կրած ըլլայ իր օրինական քարանթինան:

ՏՈՔԹ. ՍԻՒՋԸՐ. —Այս օրերս Վիէննայի մէջ մեռեր է ծերունի բժիշկ մը, Տոքթ. Սիւծէր, որ ժամանակաւ ծանօթ դէմք մը եղած է Կ. Պոլսոյ բժշկական մարմնոյն մէջ: Տոքթ. Սիւծէր 1813ին ծնած էր ի Նիքօլսպուրկ (Մորավիա) եւ իր բժշկական ուսմունքն աւարտելէ յետոյ, մայրաքաղաքս եկած հաստատուած էր ուր իր ճարտարութեամբը հռչակ հանեց եւ Սուլթան Ապտ-իւլ-Մէճիտ կայսեր անձնական բժիշկը եղաւ: Ատեն մը ետքը, Ն. Վեհափառութիւն Վիէննայի օսմ. դեսպանատան կցորդ անուանեց զայն եւ 1857ին օսմ. հիւպատոս ի Նաբոլի, պաշտօն զոր վարեց մինչեւ 1871: Այդ թուականին քաշուելով իր պաշտօնէն, անկէ ի վեր առանձնացած կ'ապրէր: Տոքթ. Սիւծէր ազգաւ հրեայ էր:

ԹՐԻԵՍԹԷ բնակող Սէրէզցի Ալէքսանդր տ'Աստրինի դերակոյտը Համազգային անկելանոցին նուիրած է երեք հազար ֆրանքի արժողութեամբ ճերմակեղէններ եւ վեց անուել վերմակ:

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ եւ Թղթատարական վերատեսչութիւնը կը ծանուցանէ թէ Ասմախի Վէզիրքէօփրիւ գիւղաքաղաքին մէջ հեռագրական կայան մը հաստատուած է: Էտիրնէի Էրէյլի գաւառակին (Մարմարայի վրայ) հեռագրական ու թղթատարական կայարանին մէջ ալ աւանդներ պիտի ընդունուին:

ԷՆԿԻՒՐԻԻ կրթական տնօրէն կարգուած է Տրապիզոնի կրթական տնօրէն Ֆէհիմ պէյ:

ՄԻՋԵՐԿՐԱԿԱՆԻ ռուսական նաւատորմի այսօրերս Եաֆաի նաւահանգիստը պիտի ժամանէ, որովհետեւ սպայներէ եւ նաւազներէ ոմանք Երուսաղէմ պիտի երթան ուխտի համար:

ԾԱՂԿԱԽՏ. — Հէյպէլի կղզւոյն մէջ ծաղկախտէ ութսուն դէպքեր եւ քսան մահեր պատահած են:

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ վարժարանին դասերը վաղուընէ սկսեալ պիտի դադրին, Ռամազանի պատճառաւ եւ պիտի վերսկսին մարտ 20 ին:

ՍԷԼԱՆԻԿԻ սեղանաւորներէն Պ. Սամուէլ Մօտիանօ 460 ֆրանք նուիրած է մայրաքաղաքիս հրէական բարենպատակ հաստատութեանց:

ԵՊԱՐՔՈՍԱԿԱՆ հրամանագիր մը ծանուցած է Ներքին գործոց Նախարարութեան որ գաւառաց մէջ ժողովրդեան կողմէ ընտրուած Մուխթարներն եւ ծերոց ժողովներու անդամներն ալ կատարեն օրինական երդումը:

ՀՆՈՒԹԻՒՆՔ. — Սէլանիկի նահանգին մէջ գտնուած արձան մը ի մօտոյ մայրաքաղաքս պիտի բերուի կայս. Թանգարանին մէջ ի ցոյց դրուելու համար:

—Լաբսէքիի մէջ ալ ապակեղէն հին անօթներ գտնուելով կայս. Թանգարանը զրկուած են:

ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ պաշտօնէից հանգստեան Թոշակի սնտուկի վարչութիւնն իր երեկուան նստին մէջ ամսաթոշակներ յատկացուց հանգստեան կոչուած պաշտօնեաներու եւ մեռած պաշտօնէից որբերուն ու այրիներուն որոց թիւն 190ի կը հասնի:

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ դեսպանն եւ Լէտի Քըրրի յառաջիկայ ուրբաթ գիշեր պարահանդէս մը պիտի տան:

ՄԱՔՍԱՑԻՆ վերատեսչութեան եւ քարափաց ընկերութեան միջեւ բանակցութիւնք կը կատարուին քարափաց սակացոյցերուն կիրառման եղանակին վրայ:

ԵՂԵՌՆԱԴԱՏ ատեանն երէկ դատեց Անտօն անուն անձն որ Սամաթիոյ մէջ տուն մը այրել ուզած էր: Անտօն դատապարտուեցաւ երեք տարուան տաժանակիր աշխատութեան:

ՊՈԼՍՈՅ պատժական ատեանն երէկ սկսաւ դատել Ռիւսթէմ անուն այն կառապանն որ անզգուշները պատճառ եղած էր իր վարած կառքին Գարաքէօյի կամուրջէն ծովը գլորելուն եւ մէջը գտնուող Մուսթաֆա անուն անձին մահուան: Մէկ քանի վկաներու ներկայութեան պէտք տեսնուելով, դատն ուրիշ օրուան յետաձգուեցաւ:

ՆՈՐ ԾՐԱԳԻՐ. — Կայս. Թանգարանին տնօրէն Համտի պէյ ծրագիր մը մատուցանելով ձեռնհաս իշխանութեան, արտօնութիւն խնդրած է Գապաթաշէն մինչեւ Թագսիմ շոգեշարժ թրամուէյի գիծ մը շինելու:

ՏԻԱՐՊԷՔԻՐԻ մէջ Ալի Շիւքրիւ անուն աւազակը ձերբակալուելով նահանգին կեդրոնը տարուած է:

ՔՍԱԿԱՀԱՏ ՄԸ առջի օրը Գարաքէօյի կամուրջին վրայ՝ մաքսատան պաշտօնեայ Իզզէթ էֆէնտիի ժամացոյցը յափշտակեց:

ԿԻՊՐՈՍԻ Լիմասօլ քաղաքին մէջ անցեալ երեքշաբթի օր սաստիկ փոթորիկ մը ծագելով բազմաթիւ ձիթենիներ եւ ուրիշ ծառեր արմատախիլ եղեր են:

ԾՈՎՈՒ ՎՐԱՅ. — Այս առաւօտ ժամ 9ին Շիրքէթի 33 թիւ շոգենաւն, որ Պէյքոզէն կամուրջ կուգար, Պոլսոյ մաքսատան առջեւ ժամանելուն իր ընթացքը կասեցուց հոն գտնուող բազմաթիւ մակոյկներուն պատճառաւ, անոնցմէ միոյն չի զարնուելու համար եւ երթալու ատեն ետեւի կողմէն ուրիշ մակոյկի մը զարնուեցաւ. Մակոյկն, որ նարինջ բեռցած էր, սկսաւ ջուր առնել, սակայն մաքսատան շոգեմակոյկն հասնելով մակոյկն Սիրքէճիի առջեւ ցամաքին մօտեցուց:

—Առջի գիշեր Ոսկեղջիւրի մէջ առագաստ պարզած նաւակ մը շրջեցաւ հովին սաստկութենէն եւ նաւավարը ծովը ինկաւ, սակայն անմիջապէս ազատուեցաւ:

—Երեկ մակոյկ մը Ղալաթիոյ քարափին մօտենալու պահուն պարանի մը կառչելով շրջեցաւ. մակոյկին մէջ գտնուող երեք ուղեւորներ ու մակուկավարը ծովը ինկան, բայց ժամանակին օգնութիւնք հասնելով ազատուեցան:

—Առջի իրիկունը Մախսուսէի 6 թիւ շոգենաւը, որ Գատըգէօյէն կուգար, Գարաքէօյի կամուրջին մօտեցած պահուն, ուղեւորներէ մին ծովը ինկաւ: Ջրի ընկերութեան պաշտօնեաներէն Պ. Ժօզէֆ Տալ, որ շոգենաւին մէջ կը գտնուէր, ազատեց զայն:

—Գավագի առջեւ երկուշաբթի օրը աւստրիական Թէպէ շոգենաւը Մախսուսէի Ճանիկ շոգենաւին վրայ ինկաւ եւ այս վերջինը վնասուեցաւ:

Նոյն օրը անգլիական շոգենաւ մը Գավագի մօտ Կուրճի ընկերութեան Օփեխօ» շոգենաւին վրայ ինկաւ եւ բաւական վնասեց:

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ
ԻՏԱԼԱԿԱՆ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Իտալական Բարեգործական ընկերութիւնը չքեղ պարահանդէս մը պիտի տայ վաղը գիշեր «Բերա-Բալլաս» նորակառոյց օթէլի սրահներուն մէջ, Կարգադիր մասնախումբը, որուն նախագահն է Պ. Բօլ Սդէֆանովիչ, մեծ նախապատրաստութիւններ տեսած է այս երեկոյթին փայլուն յաջողութեանը համար: Բերայի եւրոպական գաղթականութիւնք, գեղեցիկ սեռը մանաւանդ, իրենց ընտրելագոյն ներկայացուցիչները պիտի ունենան այս պարահանդէսին մէջ: Տոմսակներն անուանական են ու ոչ-փոխանցելի: Ճոխ ճաշասեղան մը պատրաստուած է որուն պիտի հրաւիրուին ներկայները: Քոթիլեոնը, զոր պիտի վարէ Պ. Քորքի, գեղեցիկ անակնկալներ կը վերապահէ պարուհիներուն:

THE
LANCASHIRE
INSURANCE
COMPANY

ՄԱՆՉԷՍԹՐ ԱՆԳԼԻԱ
1852ին հիմնուած

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 3,000,000 անգլ. ոսկի
ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 1,540,000 » »

Ապահովագրութիւնք ընդդէմ հրդեհի ամեն տեսակ կալուածներու վրայ, թէ քարաշէն եւ թէ փայտաշէն, կահերու եւ ապրանքներու վրայ:

Ընդհ. գործակալք ՊՕՆՏ ՍԻԼԼԸՐ Եւ ԸՆԿ.
Ղալաթիա, Քիւչիւք Թիւնէլ խան, թիւ 4
Փոխ-գործակալ
ՊԵՏՐՈՍ ՀԱՄԱՄՃԵԱՆ
Պոլիս, Անանիատի խան

ՀԵՄՍԼԱՆԻ'Ի
ՀԵՄՍԼԱՆԻ'Ի
ՀԵՄՍԼԱՆԻ'Ի

1894ի օրինակներ, Տրնլօբ օդահան քաուչուներով ու անմէջ քաուչօներով, առաջին տեսակ:

Կը գտնուի Պ. Պ. ՊՕՆՏ ՍԻԼԼԸՐ ԵՒ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ քով, Ղալաթիա, Քիւչիւք-Թիւնէլ խան: Ներկայացուցիչք անգլիական գործարաններու:

Կը խնդրուի քննել եւ բաղդատել: 45

ԻԼԱՆ ՊԱԶԲԸ ՍԷՐԱՄԲԷՐԻ

Տօյիրէի ասքէրիյէ տէրունինտէ պազգալ վէ սիմիտճի տիւքքեանը, տայիրէի ասքէրիյէ տէրունինտէ արգուհալճը տիւքքեանը, տայիրէի ասքէրիյէ տէրունինտէ բույնճը տիւքքեանը, միսաֆիրխանէի ասքէրի տէրունինտէ մէքքիպլաթ վէ մէյրուպաթ սաթըճըլըղը, Այվանսէրայ գաբուսը խարիճինտէ գարագոլխանէ արսասը Թօփգաբու սէրայը տախիլինտէ պամաճըլար օճաղը վէ Գալէ տիպի, Թօփգաբու սէրայը տախիլինտէ պամաճըլար վէ մէքթէպ վէ Գալէ տիպի, Լանգաթա չարշը պաշընտա գարագոլխանէ արսասընտա գասապ տիւքքեանը, Պէյօղլունտա մէքթէպը Սուլթանի իթխալինտէ համամ, տայիրէի ասքէրիյէյէ մէրպութ մաթպախ տէրունի իլէ հաստախանէ իթխալինտէ պազգալ տիւքքեանլարը, տայիրէի ասքէրիյէ տէրունինտէ լօգանթա վէ գրաաթխանէ, տայիրէի ասքէրիյէ տէրունինտէ թիւթիւնճիւ տիւքքեանը, տայիրէի ասքէրիյէ սունճը վէ մահալլէպիճի, համամ գարշըսընտա գարագոլխանէ արսասը:

310 սէնէսի շուպաթը նիհայէթինտէ միւտտէթը գոնթուրաթօլարը խիթամ պուլաճագ օլան պալատէ մուհարրէր մահալլէրին էվվէլճէ իլան խըլընտըղը իւզրէ 311 սէնէսի մարտ ընտան իթիպարէն իճարէյէ վիրիլմէք իւզրէ միւզայէտէլէրինին իճրասընա միւպաշէրէթ օլունմուշ օլտուղունտան վէ իճրայը միւզայէտէ սէնէի հալիյէ շուպաթընըն 10ընճը կիւնինտէ գատար տէվամ իտէրէք 11ինճի ճումաա իրթէսի կիւնիւ սաաթ 10ա գատար 100տէ 5 զամմը գապուլ իլէ գարարը գաթիսի վիրիլիճէքինտէն թաքիպ ճարէք մալիյէ օլանլարըն վէ տէրունլէրինտէ պուլունան միւսթէճիրլէրին միւտտէթը մէրգումէ զարֆընտա Վալի Սէրասքէրի մուհասէպէսի տայիրէսի շուպէսինէ միւրաճաաթ իլէ թէֆէրրիւաթը տէֆթէրինէ իթթիլա պուլունմաք իւզրէ միւզայէտէ մահալլէրինին թէֆէրրիւաթընտա գալաթագլարը իլան օլունուր: Նօ. 23 1—3

Թարապլուսը Ղարպ ֆըրգայի ասքէրիյէսի իճիւն 50,000 գըյէ չէրէք անգ վէ միւպայեա օլունաճաղընտան իթթասընա թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր: Նօ. 24 1—3

Ծիւնուսը Ճէնապը Ռամազանը շէրիֆ նահրղան Թայինաթը իւզէրիլէրինէ վազ օլունմագ իւզրէ միւպայեա օլունաճաղ օլան 385 գըյէսի ճէմտի չէօրէք օթունի պէհէր գըյէսի ճէմտի 3 ղրշ. 28 փարատա վէ 2820 գըյէսի ճէմտի սուսամըն քէզալիք պէհէր գըյէսի ճէմտի 2 ղրշ. 14 փարատա թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ շուպաթը ռումինին 6ընճը բազար իրթէսի կիւնիւ գարարը գաթիսի վիրիլէճէք իրթէսի սալը կիւնիւ 100տէ 5 թէնզիլ գապուլ խուլէսիլինտէն մէզքիւր ֆիյաթլար թէնզիլէ թէրտէք թէտարիք իլէ իթթասընա թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր: Նօ. 21 3—3

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ

ՍԱԿԱՐԱՆ ՂԱԼԱԹԻՈՅ

8/20 Փետր. 1895

Անուանական Դրամագլուխ	Թղթոց Անուանական Գիները		Տոկոս %	Անուանք Արժեթղթոց	Թուական	Ընթացիկ Գիներ: Գոցուեցաւ երէկ երեկոյ	Ընթացիկ Գիներ: Բացուեցաւ այս առաւօտ
Ա. Ո. 7,183,872	100		1	Քոնսոլիտ Սէրի A	1881	— —	65 20
» 10,241,048	100		1	» » B		— —	44 30
» 30,332,811	100		1	» » C		— —	32 —
» 43,963,396	100		1	» » D		29 22	29 25
Ֆր. 793,000,000	400		—	Ռումելիի Երկաթուղի	1870	129 25	130 25
Ա. Ո. 4,545,000	100		4	Օսմանիէ	1890	— —	103 —
Ֆր. 185,631,180	500		4	Քրիտրիթէ	1890	— —	— —
Օ. Ո. 6,499,988	Ֆր. 500		5	Մաքսային Պարտաթուղթ	1886	— —	— —
Ա. Ո. 10,000,000	20	10		Պանք Օթոման	1863	— —	— —
Օ. Ո. 550,000	22	11		Քրէտի Ժէնէրալ Օթոման	1869	10 33	11 16
Ա. Ո. 600,000	10	6		Պանք տը Քոնսդանդինոբլ	1872	— —	5 02
» 600,000	10	5		Սօս. Օթ. տը Շանժ է տը Վալ.	1872	— —	6 16
Ֆր. 14,000,000	140	140		Բաժնեթղթ. Լաւրիումի Հանքին	1878	— —	34 —
» 45,000,000	500	300		Անատոլուի (Բաժնեթուղթ		— —	600 —
» 80,000,000	500	500	5	Երկաթուղիք (Պարտաթղթ.	1889	— —	477 20
Օ. Ո. 200,000	20	8		Թրամուէյ (Բաժնեթուղթ		— —	9 27 1/2
Ֆր. 709,506	500	500	5	(Պարտաթուղթ	1882	— —	501 —
Ֆր. 100,000,000	500	200		Օսմ. Ռէժի	1883	— —	21 37
Ա. Ո. 110,000	1.40	1.40	6	Օսմ. Սիկարէթ	1892	— —	2 48
Օ. Ո. 440,000	11	5 1/2		Օսմ. Ապահովագրական Ընկ.	1893	— —	8 15
Ֆր. 20,000,000	500	500		Ջրի Ընկերութիւն, Տէրքոս	1882	— —	432 —

ՍԹԻԼԱՆՑ (Բրիմ) DԻ ՎՐԱՅ	Օ. Ո.	Ղրշ.
8 օրուան համար 1000 հատի	2	30
1 ամսուան համար	5	—
1 օրուան համար	—	95
Ռըբոր	—	—
Կանխիկ (Հէվալէսիզ)	—	25
ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ		
Լոնտոն 3 ամիս Ղրշ.	111	3/8
Փարիզ » Ֆր.	22	62 1/2
Վիեննա 8 օրուան Ֆիոր.	11	10
Պերլին չէք Մարք.	18	25

ՍԹԻԼԱՆՑ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻ ՎՐԱՅ		
8 օրուան համար 25 հատի Ֆր.	3	—
1 ամսուան համար »	4	75
ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ		
Անգլ. ոսկի Օ. Ո. 100 ղրշ.էն	110	29
20 Ֆրանքնոց	88	09
20 Մարքնոց (Գերմանական ոսկի)	107	20
Քրիմից	51	15
Ռուպլ Թղթադրամ	8	36
Մէճիտիյէ	108	24
Մանր արծաթ	103	—
Մէթալիք	97	—
Տոկոս Ղալաթիոյ Սակարանի	6	—

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ՓԱՐԻԶ 19 Փետր.		
Քոնսոլիտ Օսմ. B կնիք. Ֆր.	44	75
» » C » »	29	90
D (Բացուած »	26	75
(Գոցուած »	26	80
Ռումելիի Երկաթուղի »	130	62
Քրիտրիթէ »	— —	—
Մաքսային Պարտաթուղթ »	— —	—
Օսմանիյէ »	478	12
Ռէժիի Բաժնեթուղթ »	494	37
Պանք Օթոման (անուանկն.) »	692	50
Ռանթ Ֆրանսական 3 % »	103	40
» » 3 1/2 % »	107	90
» Իտալական »	— —	—
Քրէտի Լիոնէ »	835	—
Քրէտի Ֆանսիէ »	906	25
Քոնդուառ տ'էսքոնդ »	568	75
Սուէզի Բաժնեթուղթ »	3285	—
Եգիպտական Միացեալ »	525	62
Չէք Լոնտոնի վրայ »	25	220
ՎԻԵՆՆԱ 19 Փետր.		
Ռումելիի Երկաթուղի Ֆիորին	73	20
Օսմ. Ռէժի »	241	—
Փոխանկ. Լոնտոնի վրայ ի տես	124	55
» Փարիզի »	49	22

ԼՈՆՏՈՆ 19 Փետր.		
Քոնսոլիտ Օսմանեան A Ա. Ո.	65	25
» » B »	44	75
» » C »	29	37
D (Բացուած »	26	62
(Գոցուած »	26	56
Օսմ. Փոխ. 1891ի 4 % (Երաշխաւորեալ.	99	50
» » 1894 3 1/2 % (Եգպ. Հրկ.ով	104	25
Պանք Օթոման (վճարեալ) »	17	50
Այտընի Երկաթուղի »	13	—
Միացեալ Եգիպտական »	104	12
Առանձնաշնորհեալ » »	— —	—
Անգլ. Քոնսոլիտէ »	104	75
Ռանթ Հելլենական 5 % »	31	50
» » 4 % »	34	50
Պուլկար. Փոխառ. 6 % »	86	—
» » Նոր 6 % »	97	—
Փոխանկ. Փարիզի վրայ 3 ամիս	25	362
ՊԵՐԼԻՆ 19 Փետր.		
Օսմ. Փոխառութիւն 1888ի Մարք	99	80
Ռումելիի Երկաթուղի »	112	70
Անատոլուի Երկթղ. 1/4 Պրթղթ. »	93	60
Փոխանկ. Լոնտոնի վրայ 3 ամիս	20	390
» Փարիզի » 2 ամիս	80	95
Մակեդոնիոյ Երկաթուղի	64	—

ՓԱՐԻԶ, ՓՈՔՐ ՍԱԿԱՐԱՆ 19 Փետր.

Օսմանեան Քոնսոլիտէ D. Սէրի	— —	—
» Երկաթուղի	— —	—
» Ռէժի	— —	—
Մաքսային Պարտաթուղթ	— —	—

Քրիտրիթէ	— —	—
Պանք Օթոման	— —	—
Եգիպտական Միացեալ	— —	—
Ֆրանսական Ռանդ 3 %	— —	—

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ
Ղ. Փ. ՋՈՐՈՒՐԵԱՆ
9. Ղալաթիա Բօմիսոն խանին դիմաց թիւ 9.

Սակարանի ու դրամական գործողութիւնք կը կատարուին գոհացուցիչ կերպով. կը ծախուին երկաթուղւոյ վաւերացեալ բրօմէսներ ու վարաքայի բուլեր:

Կտրոններ կը վճարուին ամենափոքր զեղչով:

Վիճակաւոր ամեն տեսակ արժեթղթոց առ ու ծախ ու ամեն տեսակ վիճակաւոր արժեթղթոց սկիզբէն մինչեւ վերջի վիճակահանութեանց պաշտօնական ցուցակներէն վիճակները կը քննուին:

Առնուած արժեթղթոց Թիւերը մասնաւոր տետրակի մէջ արձանագրուելով՝ կարեւոր շահեր անմիջապէս իմաց կը տրուին:

Գաւառներէն յանձնարարութիւնք փութով ու գոհացուցիչ կերպով կը կատարուին, բաւ է որ փոխարժէք կամ արժեթուղթ միատեղ զրկուին:

Ուզուած տեղեկութիւններուն պատասխանի համար թղթատարի ծախքը պէտք է ներփակել ըլլայ:

Դիմել Ղալաթիա Բօմիսոն խանին դիմացը թիւ 9:

Ղ. Փ. ՋՈՐՈՒՐԵԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ
189 26—26

Ե. ՏԷՄԻՐՃԻՊԱՇԵԱՆ

ԸՆԴԱՐՁԱԿ ԲԱՌԱՐԱՆ
ՖՐԱՆՍԵՐԷՆԷ ՀԱՅԵՐԷՆ

Հրատարակուեցան 10, 11 եւ 12 թերթերը: Վերջին թերթը կը հասնի մինչեւ **Chorévêque** բառը:
ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՆ ՄԻԱՆԳԱՄԻՑ
Իւրաքանչիւր թերթը 20 փարայ
Դիմել ՊԱՂՏԱՏԼԵԱՆ ԳՐԱՏՈՒՆ, Պոլիս Սուլթան համամ փողոց թիւ 14

[illegible]

Կ. Պոլիս, 15 [illegible] 1888

Պարոնայք Սքօթ եւ Պօուն,

Յորմէ հետէ սկսած եմ գործածել ձեր Սքօթի Օշարակը, միշտ լաւ արդիւնքներ ունեցայ մանկանց խուլային եւ անարիւնութեան հիւանդութեանց քանի մը դէպքերու մէջ.

Իմ կարծիքս է թէ այս համեղ եւ յաջող պատրաստութիւնք միշտ նախամեծար համարուելու [illegible] ձկան իւղէն եւ կը յանձնարարեմ զայն.

ՏՐ Ա. ԱՆՏՐԷԱՏԷՍ
Նախկին բժիշկ Օսմանեան բանակի

ՓՇՈՐ ՊՐԱՈՒ

Միւնիխ, Պավիէռ
Հայթայթիչ Գերմանիոյ կայսր ու Բրուսիոյ թագաւոր Վիլհելմ Բ.ի
Պաւիերայի գարեջուր, Կ. Բշօրի գարեջրատան
Առեւտրական Խորհրդական
Աւստրիոյ-Հունգարիոյ Թագաւոր կայսեր եւ Պաւիերայի խնամակալ իշխանին:

Առաջնակարգ գարեջուր Պաւիերայի, ուրիշ ամեն գարեջուրներէն գերիվեր, բոլորովին զուտ, համեղ եւ զովարար ըմպելիք, ամեն եղանակներու յարմար, ճանչցուած եւ յանձնարարուած նշանաւոր բժիշկներու կողմէ:

Գարեջրատունը 1820 ին հաստատուած է. ինք առաջինը եղաւ որ 1854 ին սկսաւ գարեջուր արտածել շիշերով:

Տարեկան արտադրութիւնն է 600,000 հեկտոլիտր: Կեդրոններ Գերմանիոյ եւ Զուիցերիոյ բոլոր մեծ քաղաքներուն մէջ, ի Լոնտոն, Փարիզ, Հավր, Ռուէն, Պրուսէլ, Լիէժ, Անվերս, Ամսդերտամ, Հաակ, Ռոթերտամ, Միլան, Հռոմ, Վիեննա, Նիւ-Եորք այլն:

Միտալներ եւ վարձատրութիւններ՝ Միւնիխի (1854), Քէօլնի (1865), Փարիզի (1867), Վիեննայի (1873), Հակէնաւի (1874), Ֆիլատելֆիայի (1876), Նիւրէնպէրկի (1882, ոսկի միտալ), Ամսթերտամի (1883, ոսկի միտալ), Պրուսէլի (1888, ոսկի միտալ եւ պատուոյ վկայագիր), Մելպուռնի (1889, առաջնակարգ արժանեաց չքադրամ պատուոյ յիշատակութեամբ) ցուցահանդէսներէն:

Բշօր Պրաու գարեջուրը կը վաճառուի հետեւեալ գարեջրատուններէ.

Կապրինուս, զոր կը բանեցնէ Տիմիդրի Ֆրինտոյամիս, Բերա Մեծ-Փողոց, 312 Քոնքորտիայի դէմը:

Տէմէտրաքօբուլօ եղբարց քով, Բերա, Մեծ-Փողոց, Ռուսական դեսպանատան դէմ, թիւ 430:

Բոլոր Արեւելքի համար միակ ներկայացուցիչն եւ շիշով գարեջուր վաճառողն է
« Փշոր Պրաու »
Վիլհէլմ Բոլքա
Պազար Սիման

Բերա Մեծ-Փողոց, 1388 25 66—78

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆԵԱԼ ԸՍՏ ՀՐՈՎԱՐՏԱԿԻ ՎԵՀԱՓԱՌ ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ
1892 ՕԳՈՍՏՈՍ 2/14ԻՆ 20 ՍԷՖԷՐ 1310
Ապահովագրութիւնք ՀՐԴԵՀԻ, ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆՑ, ԿԵՆԱՑ ԵՒ ԱՅԼ ԱՄԵՆԱՅՆ ՎՆԱՍՈՒՑ
ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ, Կ. ՊՈԼԻՍ ԵԷՆԻ ԽԱՆ, ՔԱՐԱՔԷՕՅ, ՂԱԼԱԹԻԱ

28

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳՂԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգղ. Ոսկի 1,000,000

“ՖԻՆԻՔՍ”

Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւել քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետէրք Անգղիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրներ են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 18,000,000 Անգղ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասուց համար։ 53

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակի կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստորագրելոց, որք ունին լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու եզերաց Ղալաթիա, Պանք Օթոմանի վարի քովը ի Վիթալիս խան, գետնայարկ թիւ 1։

COGNAC FRANÇAIS PUR ANALYSÉ

«ՎԱՒԵՐԱՑԵԱԼ ՑԱՏԿԱՆԻՇ»

Ֆրանսական ճշմարիտ եւ զուտ քօնիաք Պօրտօ նահանգին Ռէժինեօն վինիքօլ եւ Ժօնզաք թորանոցներու անանուն ընկերութեանց։

ԺՕՆԶԱՔ
Հիմնեալ է 1871

ՊՈՐՏՕ
Հիմնեալ է 1848

Այս Քոնիաքները որոնք ուղղակի Փըրանսայէն կուգան, Բարիզ քաղաքին քիմիագիտական Աշխատանոցի պետ Պ. Շ. Ժիրարի կողմանէ վերլուծուած են։

Իւրաքանչիւր շիշ կը կրէ մի էթիքէթ որոյ վրայ կը գտնուի իւրաքանչիւր տեսակին լուծման վկայականն որ վաւերացեալ է Ֆրանսական կառավարութեան եւ Բարիզու Օսմանեան ընդհանուր Հիւպատոսին պաշտօնական կնիքներով։

Այս ըմպելեաց արտադրութեան վայրն եւ ճշմարտապէս զուտ ըլլալն այսպէս բացառապէս երաշխաւորեալ լինելով, պէտք չի մնար ուրիշ գովեստներ շռայլել, ուստի կը բաւականանք հասարակութեան ծանուցանել միայն այս ընտիր ըմպելեաց յատկանիշները եւ Պոլսոյ մէջ կեդրոնատեղին որ է մեր ընդհանուր գործակատար Պրք. Բ. ՀՕԼԱՍ եւ Ընկերութեան մթերանոցը, Պոլիս Վիթալ խան թիւ 3։

Վերոյիշեալ ընկերութեանց տնօրէն եւ վարիչ
Մօրիս Ափրիլ

12 շիշ պարունակող իւրաքանչիւր սընտուկ կը վաճառուի ըստ տեսակին 30. 42. 48. 60. 72. 84 եւ 90 Ֆրանքի.

Վ. ԳԱՍԱՊԵԱՆ Էֆէնտիի դեղօրէից մթերանոցը. Պոլիս, Պանչէ քարու։

Կը ծախուի նաեւ քաղքիս ուրիշ գլխաւոր դեղօրէից եւ նպարեղինաց վաճառատունները։

Շիշով վաճառուիլ եւս փոքր ինչ տարբեր գնով։

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՑՆԱԿԱՆ և ՄԱՐՈՒՔԵԱՆ
Ն. ՓԱՔԷ և ԸՆԿ.

Մարսիլիայէ և Պոլսոյ միջեւ կանոնաւորապէս բանող

Անոնցմէ շոգենաւք ուղղակի Մարսիլիա պիտի ուղեւորի փետր. 23ին (Ը. Ե.)։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով,
Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղղակի և արագ ուղեւորութիւն

Նաւուղիչքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ԲԸՂՈՒԼ
1054 Մումհանէ փողոց թ. 108

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլէ, Պորտօյէ, Միջերկրականէ և Սեւ Ծովէ միջեւ բանող շոգենաւք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ռամսէս	3000	Թիպըս	2500
Անպիս	3000	Նէքթիս	2400
Թէպըը	3000	Օսայրիս	2250
Քեանոբուս	3000	Բէրա	2250
Ֆարոս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլի	3000	Կասօրբնի	1500
Մարիօթիս	2500	Նիլէն	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ուիթօլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
847 31, Ճէյմս Սդրիդ Լիվրբուլ

SANTAL SALOLÉ LACROIX

ԳԱԲՍՈՒԼՆԵՐԸ

Միզային գործարանի հիւանդութեանց դէմ գործածուող հականեխիչ դեղերուն ամէնէն ազդուն և ամենայաւ իւրացնելին է. Վաճառատեղին՝ դեղարան Լագռուա, 76, Շաթօ-տօ փողոց. Բարիզ.

Կը գտնուի բոլոր դեղարաններուն մէջ։

ՏԻՐՔ. Մ. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
Հաստատեալ ԱՆԿԼՕ-ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ Հաստատեալ
1852 ՓԱՀՉԷ-ԳԱՓՈՒ Կ. ՊՈԼԻՍ 1852

Մասնագէտք ատամանց քաշելու լինելոյ արհեստական ատամներ հաստատելու և անցաւելին ամենաստորին ցուած ատամները, ոսկի, արծաթ և մետաղով լեցնելու, ինչպէս նաև կը դարմանեն բերնի և ատամի ամեն կերպ ախտերն և կը քաշեն ատամներ առանց ցաւ զգալու։

(Բացի կիրակէ) ամեն օր առաւօտէն մինչեւ կէսօր։

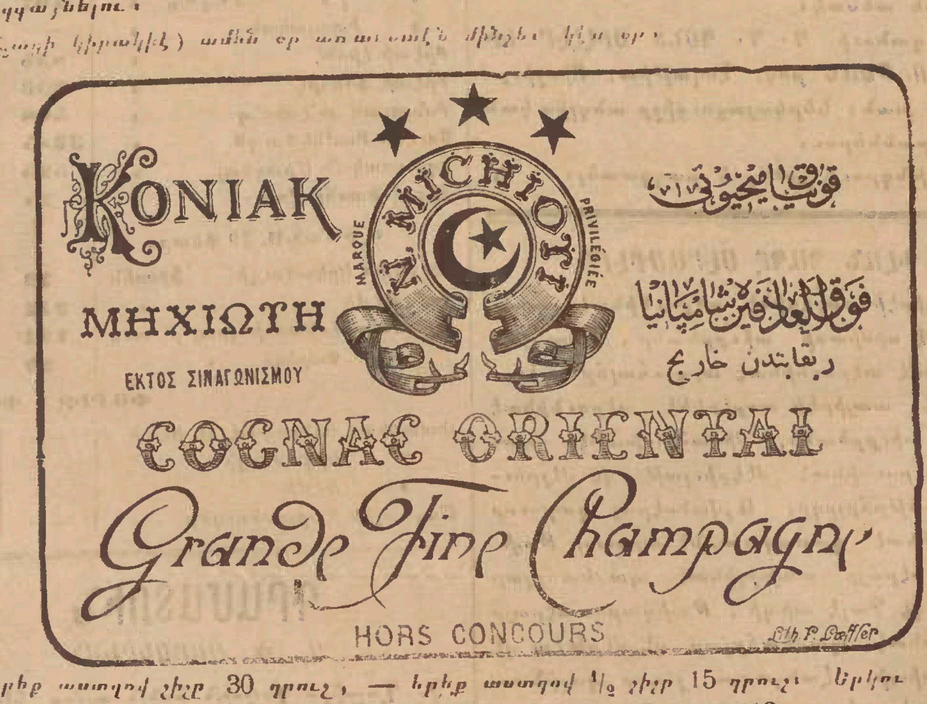

Երեք աստղով շիշը 30 դրուշ, — երեք աստղով ½ շիշը 15 դրուշ։ Երկու աստղով շիշը 18 դրուշ։ Մէկ աստղով շիշը 12։ Մաստիքա և [illegible] օղի շիշը 12 դրուշ։

ԱՐԵՒԵԼԱԿԱՆ ՏՈՒՆ ԹԷՅԻ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ ՅԱՄԻՆ 1880

Կ. ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ Յ. ԽԻՍԱԳՈՒԼԵԱՆ

MARQUE DEPOSÉE

Մասնաճիւղ կը գտնուին Օսմանեան ամեն գլխաւոր քաղաքաց մէջ

Թէյի գործածութեան ընդհանրանալովն, թէյի ճաշակն եւս նրբացած է, որով թէյի առեւտուրն վաճառականութենէ աւելի արուեստ մըն է, որ միայն երկարատեւ և հին փորձառութեամբ կ'ստացուի։

Մեր տունն, որ արդէն հանրածանօթ էր բազմամեայ ընդարձակ գործառնութեամբք, այս տարի եւս իր մասնաւոր գործակալաց ձեռամբ գնած է բազմաքանակ և խիստ մեծաքանակ ընտիր թէյեր Չինաստանի, Ճավայի, Ցէյլանի և Հնդկաստանի գլխաւոր արտադրիչներէ. և արդէն հասած են մեզ, և հետզհետէ պիտի ստանանք թէյեր, որք զերծ հասարակութեամբ ամեն ճաշակի յարմար ըլլալով հանդերձ գներու անհամեմատ աժանութեամբ մեզ մասնաւոր առաւելութիւնք, մեր տան դէմ մրցումն անկարելի կ'ընեն։

Մեր բազմաթիւ յաճախորդաց պահանջմանց լաւ եւս գոհացում տալու համար ընդարձակած ենք մեր մթերանոցն, ուր ամեն տեսակ ընտիր թէյեր թէ՛ սնտուկներով և թէ՛ այլ և այլ մեծութեամբ տուփերու մէջ մեծաքանակ միշտ պատրաստ կը գտնուին։

Թէ՛ Կ. Պոլսոյ և գաւառաց, և թէ օտար երկրաց մէջ մեր տան ցուցուցած վստահութիւնն կը քաջալերէ մեզ առաւել եւս յառաջ մղել մեր սկզբունքն, որ է [illegible] թէյեր, լաւ և գնոց [illegible]։

Մեր թէյերու առաւելութեանց ապացոյցներէն մին եւս, անոնց խարդախ կեղծերն հրապարակին վրայ գտնուիլն է, որոց դէմ զգուշանալու համար կը խնդրենք որ միշտ փնտռէք ՄԵՐ ՑԱՏՈՒԿ ՆՇԱՆՆ ու մեր տան հասցէն, Կ. ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ, Յ. ԽԻՍԱԳՈՒԼԵԱՆ Ճէյալ պէյ խան թիւ 10, Պահճէ-Գաբու։ 19

ՌՈՅԵԱԼ ԷՔՍՉԷՆՃ
ԱՍԻՒՐԱՆՍ ՔՕՌՓՕՐԷՇԸՆ

ԱՄԵՆԷ ՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԷ ՄԵԾ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԼՈՆՏՈՆ 1720ԻՆ

Դրամագլուխ աւելի քան	Անգլ. ոսկի	4,000,000
Ցարդ հրդեհի արկածից համար տուած է	»	35,000,000

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ քարաշէն և փայտաշէն ամեն տեսակ կալուածներ, կահ կարասիք և ապրանք։

Վճարմունք ամենայն կանոնաւորութեամբ և մանաւանդ առանց որ եւ իցէ ԶԵՂՉԻ կը կատարուին։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւն առնուլ փափաքողք կը հրաւիրուին դիմել առ
Ընդհանուր գործակալս Ճ. Վ. ՈՒԻԹԱԼ ԵՒ ԸՆԿ.
726 Պահճէ Գափու, Մէյտանճըք սօքաք, Ուիթալ Խան։

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	ֆռանք	8,000,000
Պահեստի դրամ	»	10,028,000
Տարեկան հասոյթ	»	23,250,000

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք

894 Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսո
ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ-Գաբու, Անանիատիս խան. 12, 13, 14

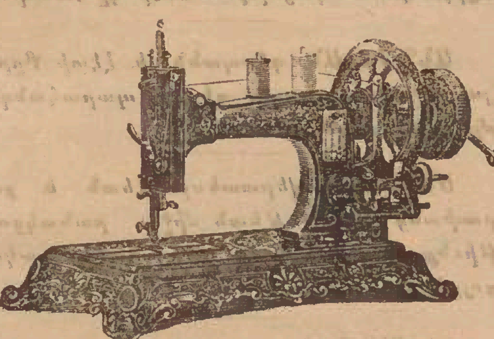

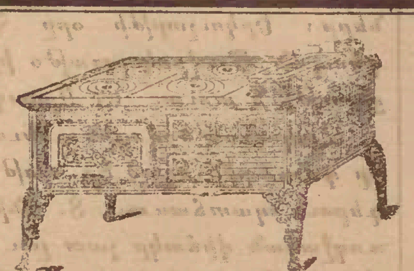

ԷՔՄՈՐ ՎԷՌՊԱՆՏ
ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԻՒՆ
ՄԵՔԵՆԱՅԻՑ ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐՈՒ
ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆՆԵՐՈՒ
ԱՐՏԱԾՄԱՆ ՀԱՄԱՐ
ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՇՐՋԱՆԱԿ

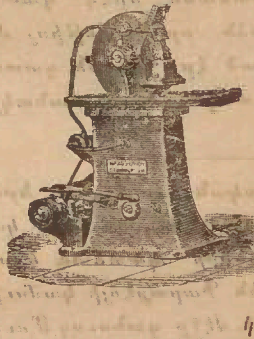

Ցուցադրութիւն մեքենաներու եւ գերմանական ճարտարագործութեան այլ նիւթերու. Ղալաթիա, Բէր էմալ Բազար եւ Մէհրէմէ փողոց, Թիճարէթ խան [նախկին կեդրոնատեղին Րէժիի]

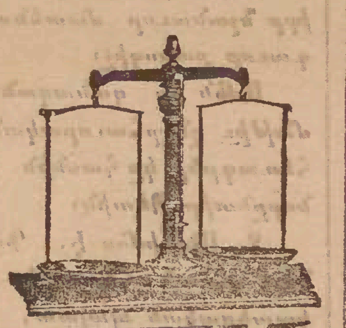

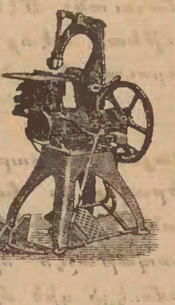

Մեծ մթերք զանազան մեքենաներու, որք են՝ շոգեշարժ մեքենայք, կազով ու քարիւղով շարժող մեքենայք, որոց մին շարժման կը դրուի նաեւ յաճախորդն ուզէ։ Պարզ քարիւղի լամբարը մէկ ժամուան մէջ 0.4 լիտր կը սպառէ, այսինքն ժամը 15էն 20 փարայի։ Կը գտնուին նաեւ ճախարակներ, ծակող մեքենաներ, քերան բացող մեքենաներ, երկաթաթելէ եւ ծամքաքարտէ աթուեղահատներ, աթուեղագործութեան, դարբնութեան, կաղապարութեան, ատաղձագործութեան մեքենաներ, ջրհաններ, հերկագործական երկաթներ, շաղախ, գերմանական երկաթէ գերաներ, ասֆալտ, խայծղանատոր քարդոն, խոհանոցի անօթ, կազի լամբարներ, ճեմիշի կ զմածը, պիսիքլէթ, կարի մեքենայ, եւն. եւն.

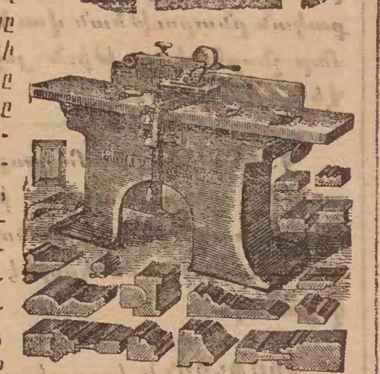

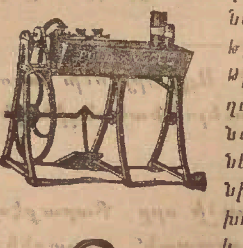

Մասնաճիւղ
ԱԹԷՆՔ, Սոֆոկլէս փողոց, 11 [նախկին Պորտ ԱՆԷնկի]

Կեդրոններ
ՄԵԼԱՆԻԿ, Թոփհանէ Թաղ, ՊԻՐԷՈՆ, Բիւլստոն փող.

Գործակալութիւնք
ՍԵԼԱՆԻԿ ԻԶՄԻՐ | ՄԵՐՍԻՆ ՀԱԼԷՊ | ՊԷՅՐՈՒԹ ԴԱՄԱՍԿՈՍ | ՔԱՒՅԱ ԵԱՖԱ
Կորֆու, Զանդա, Բաղրաս, Քալամադա, Շիրա, Վոլօ, Ալեքսանտրիա, Գահիրէ.

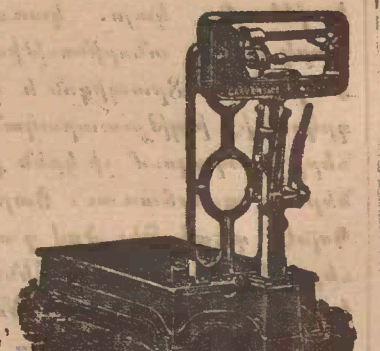

EMULSION SCOTT

(ՍԳՈԴԻ ՕՇԱՐԱԿ)

ՄՈՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ԻՒՂԻ ԻՒՂ

Իփօֆօսֆիթով կիր և սօտայով

Պատրաստեալ ձեռամբ ՍԳՈԴԻ և ՊՕՈՒՆԻ, ի Նիւ-Եորք։

Կաթի չափ ախորժահամ է

Մորուի ձկան իւղի բոլոր յատկութիւններէն զատ, իփօֆօսֆիթներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճղաճութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, ախորժ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն։

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։

Գործակատարք ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԱՒՐԵԼ

COMP. RUSSE
DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Բշ. 6/18 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամ [illegible]ին յետ միջօրէի։
Գշ. 7/19 Աղեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակը ժամ 5ին յետ միջօրէի, Պիրէոնի ճամբով
Դշ. 8/20 Սեւաստաբոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։
Դշ. 8/20 Սուրհանդակ դէպի Փոքր-Ասիոյ նաւահանգիստները մինչեւ Պաթում, առաւօտեան ժամը 11ին։
Եշ. 9/21 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամը 2ին յետ միջօրէի։
Ուր. 10/22 Աղեքսանդրիոյ Սուրհանդակ, հանդիպելով Սուրիոյ նաւահանգիստները երկու շաբաթը անգամ մը ժամը 4ին։

ԱԶԴ.— Փետր. 7/19, երեքշաբթի օրը Կ. Պոլսէն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող շոգենաւը Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիպոլի, Պէյրութ, Եաֆա եւ Բոր-Սայիտ գացող նաւուն։ 605

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Երթեւեկութիւն Անգլիոյ, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի միջեւ

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ և ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Արգանօ	2000	Ֆլամինկօ	1600	Բալէրմօ	3200
Անճէլօ	3000	Կալիլէօ	5500	Բաէտէր	1700
Ապոլօ	5500	Կիզանօ	2200	Բլաթօ	1500
Արկօ	2300	Կօզօ	1800	Բօլօ	1000
Արիօստօ	3000	Կրօտիօ	2200	Բուքիօ	2800
Պասանօ	3000	Հիրօ	2000	Րիալթօ	4400
Պորտօֆինօ	2200	Հիտալկօ	3000	Րինալտօ	3200
Պրավօ	2000	Հինտօ	7000	Րօլլօ	3000
Պըֆֆալօ	8800	Հումպէր	1200	Րօմէօ	3500
Գէյրօ	2600	Այախօ	5000	Րօզարիօ	3500
Գալիպսօ	1500	Ճիւնօ	2300	Սալէրնօ	4000
Գամէօ	2100	Քէլսօ	2000	Սանդրինկհօ	8200
Գադօ	[illegible]000	Քօլխինօ	4000	Սաֆօ	2000
Գօմօ	[illegible]700	Քօմնօ	2200	Սիլվիօ	2000
Ջիբրալթր	5000	Լէօ	2000	Սօրէնտօ	4300
Դիլօ	5500	Լէբանթօ	4500	Թ. Ուիլսըն	3000
Կօլօրատօ	3400	Լիվօրնօ	3000	Թուրսօ	1200
Տիգօ	[illegible]500	Մալմօ	1500	Թօլիտօ	2800
Տօմինօ	2500	Մարէնկօ	4300	Թօրբիտօ	900
Տուրօ	1800	Մարգէլլօ	5500	Ուրպինօ	5000
Տրաբօ	2100	Միլօ	2000	Վօլթուրնօ	5000
Էսկիմօ	[illegible]600	Մուրինօ	3100	Ելէտօ	3600
Էլտօրատօ	300[illegible]	Նէրօ	2000	Զէպրա	1000
Էլպիօ	3200	Օրլանտօ	3000	Տիֆլիսնիս	[illegible]00
Ֆլաթօ	2600	Օթէլլօ	5000	Ձըմլօ	200
Ֆալքօն	800	Օգրանօ	4500	Զէրօ	1[illegible]0
Ֆիտօ	700	Օպգօ	2000	Մօսքիթօ	1[illegible]0

Էճիպշըն Մօնարք	8000
Բիրմըրն Մօնարք	8000
Լըդիըն Մօնարք	8100

Սխօէրօ շոգենաւը, նաւապետ Ճօրճ, ամսոյս 12ին Հըլէն մեկնած է ընդհանուր վաճառքով ուղղակի Պոլիս գալու համար և ամսոյս 27ին հոս կսպասուի։

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն կընծայուի

Դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՌԻՑՕ
Գործակալք
Թիւ 17—18, Քիւչիւք Միլէթ խան, Ղալաթիա
39

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ